

Regeringens proposition

1983/84:142

om ändring i sekretesslagen (1980:100) m.m.;

beslutad den 8 mars 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

STEN WICKBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att myndigheterna i större utsträckning än vad som gäller f.n. utan hinder av sekretess skall få lämna ut uppgifter som angår misstankar om allvarigare brott till polis och åklagare. Förslaget bygger på en promemoria från brottsförebyggande rådet och är avsett som ett led i kampen mot organiserad och ekonomisk brottslighet och annan allvarlig kriminalitet, t.ex. narkotikabrott och våldsbrott.

En förutsättning för att en uppgift skall få lämnas ut enligt förslaget är att det för brottet är föreskrivet fängelse och att den straffbara gärningen kan antas föranleda annan påföljd än böter.

För myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten behålls i allt väsentligt nuvarande ordning. Den innebär att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till polis eller åklagare angående misstankar om brott med ett minimistraff på två års fängelse eller misstankar om vissa allvarliga brott mot minderåriga.

Även för andra myndigheter som i dag inte har möjlighet att tillämpa den s.k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen föreslås en undantagsbestämmelse som innebär att uppgift får lämnas ut bara beträffande brott med ett minimistraff på två års fängelse.

De allmänna advokatbyråerna undantas helt från möjligheten att tillämpa den föreslagna regeln om uppgiftslämnande vid brott.

I propositionen föreslås dessutom att en enhetlig terminologi införs i en rad bestämmelser där medgivande från en myndighet är en förutsättning för allmänt åtal för vissa brott.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1984.

1 Förslag till Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Häri genom föreskrivs att 14 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap. 2 §

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid en myndighet där uppgiften förekommer,

2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller

3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ hindrar inte, att anmälan görs till åklagarmyndighet eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken mot den som inte fyllt aderton år eller att uppgift som angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, lämnas till en sådan myndighet.

Sekretess hindrar inte att uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter.

För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1–6 §§, 8 kap. 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i tredje stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1 eller 4 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Tredje stycket gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Lagen omtryckt 1982:1106.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1923:116) om hundskatt

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1923:116) om hundskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Till böter döms den som

1. underlåter att fullgöra anmälningsskyldighet enligt 5 §,
2. genom oriktig uppgift söker undandra sig skattskyldighet, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken, eller
3. bryter mot 8 §.

Allmänt åtal får *endast väckas*
efter *anmälan* av kommun.

Allmänt åtal får *väckas endast*
efter *medgivande* av kommun.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Lagen omtryckt 1980:516.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Den som uppsåtligen bereder arbete åt någon efter anvisning genom arbetsförmedling som utan tillstånd bedrivs i förvärvssyfte dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1976:156.

4 Förslag till Lag om ändring i valutalagen (1939:350)

Häri genom föreskrivs att 12 och 15 §§ valutalagen (1939:350) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Den som ej har efterkommit vitesföreläggande som har meddelats med stöd av förordnande enligt denna lag får icke dömas till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får utom i fall som avses i 15 § väckas endast efter *anmälan* av riksbanken.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får utom i fall som avses i 15 § väckas endast efter *medgivande* av riksbanken.

15 §²

Tullmyndighet får kontrollera att utförsel- och införselbud som meddelas med stöd av 2 § första stycket 4) eller 5) efterlevs.

Den som till eller från det svenska tullområdet medför sådana tillgångar som avses i 2 § första stycket 4) eller 5) skall anmäla och lämna uppgifter om tillgångarna i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, generaltullstyrelsen bestämmer. För kontroll av sådana uppgifter skall den uppgiftsskyldige bereda den som verkställer kontrollen tillfälle att undersöka handresgods, annat medfört gods och alla utrymmen i transportmedel samt därvid svara för den transport som behövs och för uppackning och återinpackning.

I övrigt gäller för kontrollen i tillämpliga delar 38, 44, 45 och 50 §§ tullagen (1973:670) samt 57, 58, 60, 62, 65 och 68 §§ samt 73 § 8 och 9 tullstadgan (1973:671) i den lydelse stadgan hade den 1 januari 1978.

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att göra anmälan eller lämna uppgifter i fall som avses i andra stycket.

Till ansvar enligt denna paragraf dömes ej, om gärningen är ringa eller kan föranleda ansvar enligt 9 eller 10 § denna lag, enligt brottsbalken eller lagen (1960:418) om straff för varusmuggling. Allmänt åtal för brott som avses i denna paragraf får ej väckas *utan anmälan* av tullmyndighet.

Till ansvar enligt denna paragraf dömes ej, om gärningen är ringa eller kan föranleda ansvar enligt 9 eller 10 § denna lag, enligt brottsbalken eller lagen (1960:418) om straff för varusmuggling. Allmänt åtal för brott som avses i denna paragraf får väckas *endast efter medgivande* av tullmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1978:257.

² Senaste lydelse 1978:257.

5 Förslag till Lag om ändring i allmänna prisregleringslagen (1956:236)

Härigenom föreskrivs att 18 § allmänna prisregleringslagen (1956:236) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Brott varom förmåles i 10-13 §§ må av allmän åklagare åtalas allenast efter anmälan eller medgivande av myndighet som Konungen bestämmer.

Föreslagen lydelse

18 §

Allmänt åtal för brott som avses i 10-13 §§ får väckas endast efter medgivande av myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

6 Förslag till Lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959:83)

Härigenom föreskrivs att 24 § allmänna tjänstepliktslagen (1959:83) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Med dagsböter straffes

- a) den som bryter mot förbud eller föreskrift enligt 4 § eller 5 § första stycket första punkten,
- b) arbetstagare, som icke inom utsatt tid efterkommer föreläggande enligt 6 §,
- c) tjänstepliktig, som icke inom utsatt tid efterkommer behörig myndighets föreläggande att taga arbete eller eljest olovligen uteblir från arbetet eller nedlägger detsamma eller på annat sätt i väsentlig grad brister i fullgörandet av tjänsteplikten,
- d) den som vid fullgörande av upplysningsskyldighet, som föreskrivits med stöd av 20 §, lämnar medvetet oriktig uppgift, samt
- e) den som icke fullgör upplysnings- eller inställeskyldighet, som föreskrivits med stöd av 20 §.

Är brott, som ovan vid a)–d) sägs, med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall till fängelse i högst sex månader eller dagsböter, lägst trettio, dömas.

Brott, som avses i denna paragraf, må ej åtalas av allmän åklagare utan att länsarbetsnämnd anmält det till åtal.

Föreslagen lydelse

24 §

Allmänt åtal för brott som avses i denna paragraf får väckas endast efter medgivande av länsarbetsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

7 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker**

Härigenom föreskrivs att 2 § 2 mom. lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

2 mom. Åtal för brott som avses i 1 mom. *må ej äga rum med mindre generaltullstyrelsen lämnar tillstånd därtill.*

2 mom. *Allmänt åtal* för brott som avses i 1 mom. *får väckas endast efter medgivande av generaltullstyrelsen.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

8 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat**

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*16 §¹

Brott som avses i 11 och 12 §§ *må av åklagare åtalas endast efter anmälan av socialstyrelsen.*

Allmänt åtal för brott som avses i 11 och 12 §§ *får väckas endast efter medgivande av socialstyrelsen.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1977:294.

9 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.**

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Brott som avses i denna lag *må ej åtalas av åklagare med mindre generaltullstyrelsen anmäler det till åtal.*

Allmänt åtal för brott som avses i denna lag får väckas endast efter medgivande av generaltullstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

10 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss**

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

39 §

Försummar någon vad som åligger honom enligt 21 §, dömes till dagsböter. *Förseelse som nu sagts må ej åtalas, med mindre den av fideikommissnämnden anmäls till åtal.*

Försummar någon vad som åligger honom enligt 21 §, dömes till dagsböter. *Allmänt åtal får väckas endast efter medgivande av fideikommissnämnden.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

**11 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m.**

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Till böter dömes den som

1. underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet som avses i 6 § eller
2. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som avses i 6 § uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

I fråga om brott som avses i första stycket får allmänt åtal väckas endast efter anmälan av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter medgivande av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1975:736.

**12 Förslag till
Lag om ändring i CECA-lagen (1972:762)**

Härigenom föreskrivs i fråga om CECA-lagen (1972:762)
dels att i 1-3, 5 och 9 §§ ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 7 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Åtal för brott enligt denna lag får väckas endast efter *anmälan* av myndighet som *Konungen* bestämmer.

Allmänt åtal för brott enligt denna lag får väckas endast efter *medgivande* av myndighet som *regeringen* bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

13 Förslag till Lag om ändring i tullagen (1973:670)

Härigenom föreskrivs att 41 § tullagen (1973:670) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §¹

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter

1. att lämna uppgift eller handling enligt 7-9 §§ eller 10 § första stycket, eller

2. att göra anmälan enligt 11 §,

dömes för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Allmänt åtal för tullförseelse får *ej* väckas *utan anmälan* av tullmyndighet.

Allmänt åtal för tullförseelse får väckas *endast efter medgivande* av tullmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1974:982.

14 Förslag till Lag om ändring i lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Allmänt åtal för *gärning* som avses i 19 eller 20 § får väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för *brott* som avses i 19 eller 20 § får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1975:743.

15 Förslag till Lag om ändring i marknadsföringslagen (1975:1418)

Härigenom föreskrivs att 17 § marknadsföringslagen (1975:1418) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Talan om utdömande av vite föres vid allmän domstol av åklagare. Sådan talan får väckas endast efter anmälan av konsumentombudsmannen eller, i fråga om vite som avses i 5 §, av annan som hos marknadsdomstolen har ansökt om förbudet eller åläggandet.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter *anmälan* eller medgivande av konsumentombudsmannen.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter medgivande av konsumentombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

16 Förslag till Lag om ändring i lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Arbetsgivare, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att anmäla ledig plats enligt vad som föreskrivs i denna lag, dömes till böter, högst 500 kronor. Detsamma skall gälla arbetsgivare som i anmälan uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, vilken ej saknar betydelse.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

17 Förslag till Lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268)

Härigenom föreskrivs att 51 § ransoneringslagen (1978:268) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Åtal för brott som avses i 46 § får väckas endast efter *anmälan eller* medgivande av myndighet som regeringen bestämmer.

Föreslagen lydelse

51 §

Allmänt åtal för brott som avses i 46 § får väckas endast efter medgivande av myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

18 Förslag till Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs att 75 § socialtjänstlagen (1980:620) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Till böter dömes den som

1. åsidosätter bestämmelserna i 25 § eller 31 § första stycket, om inte gärningen i sistnämnda fall är belagd med straff i lagen (1979:552) om internationell adoptionshjälp,

2. överträder förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 28 §,

3. utan tillstånd driver ett sådant hem för vård eller boende som avses i 69 §,

4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 70 § fortsätter verksamheten vid ett hem för vård eller boende.

Allmänt åtal får väckas endast om *gärningen har anmälts till åtal av* socialnämnden, länsstyrelsen eller socialstyrelsen.

Föreslagen lydelse

75 §

Allmänt åtal får väckas endast *efter medgivande* av socialnämnden, länsstyrelsen eller socialstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

**19 Förslag till
Lag om ändring i konkurrenslagen (1982:729)**

Härigenom föreskrivs att 39 § konkurrenslagen (1982:729) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter *anmälan* eller medgivande av näringsfrihetsombudsmannen.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter medgivande av näringsfrihetsombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

**20 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m.**

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Allmänt åtal för brott som avses i denna lag får väckas endast efter *tillstånd* av kontrollmyndigheten.

Allmänt åtal för brott som avses i denna lag får väckas endast efter *medgivande* av kontrollmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-02-23

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Wickbom

Lagrådsremiss om ändring i sekretesslagen (1980:100) m.m.

1 Inledning

När sekretesslagen (1980:100, omtryckt 1982:1106, ändrad senast 1984:7), SekrL, antogs var det inte möjligt att reglera alla frågor som hade samband med sekretessen mellan myndigheterna. En av de frågor som enligt riksdagen (KU 1979/80:37, rskr 1979/80:179) borde utredas vidare var möjligheterna att utan hinder av sekretess lämna uppgifter mellan myndigheterna i brottsbekämpande syfte.

Regeringen uppdrog genom beslut den 28 juni 1979 åt brottsförebyggande rådet (BRÅ) att – inom ramen för översynen av lagstiftningen mot den organiserade och ekonomiska brottsligheten – granska bestämmelserna om informationsutbyte och anmälningsskyldighet mellan myndigheterna samt föreslå erforderliga lagstiftningsåtgärder. Vidare skulle BRÅ enligt uppdraget arbeta ut förslag till bestämmelser som skulle komplettera reglerna i sekretesslagen om sekretess mellan myndigheterna på det aktuella området.

BRÅ tillkallade en särskild arbetsgrupp (BRÅ-gruppen) för att utföra uppdraget.

BRÅ-gruppen¹ avlämnade i november 1980 promemorian (BRÅ PM 1980:4) "Informationsutbyte mellan myndigheter. En lägesrapport".

¹ Gruppen har bestått av rättschefen Claes Eklundh, ordförande, advokaten Bo Björck, numera departementsrådet Arne Bækkevold, numera byråchefen Johan Hirschfeldt och numera departementsrådet Göran Regner.

I promemorian gjorde BRÅ-gruppen den bedömningen att sekretesslagen i jämförelse med motsvarande äldre lagstiftning inte hade medfört några väsentliga förändringar i myndigheternas möjligheter att utbyta information i brottsbekämpande syfte.

Denna bedömning delades av både riksdagen och regeringen, som samtidigt underströk vikten av att BRÅ-gruppens fortsatta arbete inriktades på att för framtiden skapa utrymme för ett ökat informationsutbyte mellan myndigheterna i brottsbekämpande syfte (prop. 1980/81:78, KU 1980/81:12, rskr 1980/81:45).

BRÅ-gruppen har i februari 1983 avlämnat promemorian (BRÅ PM 1982:6) "Informationsutbyte mellan myndigheter. Författningsförslag". Promemorian har remissbehandlats.

Till protokollet i detta ärende bör fogas dels en sammanfattning av promemorian som *bilaga 1*, dels de lagförslag som läggs fram i promemorian som *bilaga 2*, dels en förteckning över remissinstanserna som *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena har gjorts i justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 474-83).

2 Gällande rätt

Det föreligger enligt gällande rätt inte någon generell skyldighet för myndigheterna att vidarebefordra uppgifter i brottsbekämpande syfte. Däremot finns det ett stort antal regler av straff-, process- och förvaltningsrättslig karaktär som i varierande grad påverkar olika myndigheters rätt och skyldighet att lämna uppgifter om brott till polis eller åklagare.

Det finns i och för sig inte något som hindrar att en myndighet lämnar uppgifter om brott i den mån uppgifterna är offentliga. Ibland kan en myndighet rent av vara skyldig att lämna ut uppgifterna. Så är fallet, om en anmälningsskyldighet är föreskriven i lag eller förordning.

Även när uppgifterna är skyddade av sekretess har en myndighet under vissa förutsättningar rätt och ibland t.o.m. en skyldighet att lämna ut uppgifter om brott.

Nödvändigt uppgiftslämnande

Enligt 1 kap. 5 § SekrL hindrar sekretess inte att en myndighet lämnar uppgifter, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin egen verksamhet.

Många gånger kan det ligga inom en myndighets verksamhet att se till att en misstanke om brott blir utredd.

I förarbetena till sekretesslagen (prop. 1979/80:2, Del A, s. 123) finns flera exempel på när uppgift om brott kan lämnas med stöd av bestämmelsen. Bl.a. nämns det fallet att misstanke om skattebedrägeri uppkommer hos en taxeringsmyndighet.

Inom en myndighets verksamhet anses också ligga att se till att misstankar om förmögenhetsbrott blir utredda, om brottet riktar sig mot den del av den offentliga verksamheten som företräds av myndigheten. Det anses t.ex. ligga inom en socialnämnds verksamhet att se till att misstanke om brott blir utredd när det kommer till nämndens kännedom att den genom vilseledande har förmåtts att betala ut socialhjälp som rätteligen inte skulle ha utgått.

Uppgiftsskyldighet

Sekretessen kan också brytas med stöd av 14 kap. 1 § andra meningen SekrL. Enligt denna bestämmelse hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

Det finns ett flertal exempel på bestämmelser där bl.a. myndigheter har ålagts att lämna uppgifter om brott till polis eller åklagare. Bland dessa bestämmelser kan följande nämnas:

- 55 § tredje stycket och 185 b § femte stycket konkurslagen (1921:225),
- 35 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank,
- 13 § 2 mom. lagen (1936:567) om domkapitel,
- 43 § taxeringskungörelsen (1957:513),
- 22 § sjömansskattekungörelsen (1958:301),
- 26 § första stycket kungörelsen (1966:414) med vissa bestämmelser om vapenfria tjänstepliktiga,
- 68 § första stycket kungörelsen (1969:380) om värnpliktigas tjänstgöring m.m.,
- 26 § uppbördskungörelsen (1967:626),
- 29 § första stycket smittskyddslagen (1968:231),
- 38 § tredje stycket miljöskyddslagen (1969:387),
- 17 § skattebrottslagen (1971:69),
- 12 § polisinstruktionen (1972:511),
- 12 kap. 1 § lagen (1976:600) om offentlig anställning,
- 9 kap. 1 § fastighetstaxeringsförordningen (1979:1193),
- 13 § andra stycket lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl.,
- 7 § förordningen (1981:683) med instruktion för socialstyrelsen,
- 19 kap. 1 § utsökningsförordningen (1981:981) och
- 1 § förordningen (1982:1239) om skyldighet för riksförsäkringsverket att göra åtalansmälan vid misstanke om vissa brottsliga förfaranden.

Av uppräknningen framgår att myndigheterna på skatte- och avgiftsområdet har en omfattande uppgiftsskyldighet. Två av de i uppräknningen nämnda uppgiftsskyldigheterna har tillkommit efter det att BRÅ-gruppen lagt fram sitt förslag. Enligt 1 § förordningen (1982:1239) om skyldighet för riksförsäkringsverket att göra åtalansmälan vid misstanke om vissa brottsliga förfaranden skall riksförsäkringsverket göra anmälan till åklagare när verket misstänker att en arbetsgivare har gjort sig skyldig till brott enligt skattebrottslagen eller lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt

lagen (1981:691) om socialavgifter. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 1983.

Vidare skall förvaltningsmyndigheter, som handlägger frågor om skatter eller avgifter, enligt 17 § skattebrottslagen göra anmälan till åklagare så snart det finns anledning att anta att brott har begåtts enligt skattebrottslagen. Anmälan får underlåtas om det kan antas att brottet inte kommer att medföra påföljd enligt skattebrottslagen eller om anmälan av annat skäl inte behövs. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 juli 1983 (SFS 1983:460).

I förbigående kan också nämnas två utredningsförslag. Punktsskatteutredningen har i betänkandet (SOU 1981:83 och 84) Punktsskatter och prisregleringsavgifter föreslagit bl.a. att en beskattningsmyndighet skall göra anmälan till åklagare när det finns anledning till misstanke om brott som gäller punktsskatter eller prisregleringsavgifter.

Det andra förslaget har lagts fram av kommissionen mot ekonomisk brottslighet i december 1983 i promemorian (Ds Ju 1983:20) Bättre samordning på skatte- och valutaområdet - förbättrad valutakontroll. Kommissionen har föreslagit bl.a. att en valutabank skall underrätta riksbanken, om det i valutabankens verksamhet framkommer uppgifter som ger anledning att anta att brott mot valutalagen har begåtts. Av 35 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank (se i det föregående) framgår att riksbanken i sin tur har en uppgiftsskyldighet gentemot polis eller åklagare.

De båda förslagen övervägs f.n. inom regeringskansliet. De kommer inte att behandlas i detta sammanhang.

Vittnesplikten sekretessbrytande

Sekretessen kan också brytas genom att en åklagare under en förundersökning begär hos en domstol att vittnesförhör skall hållas med någon som är anställd hos en myndighet. Förundersökningsledaren kan också begära att domstolen beslutar att en handling som en myndighet förfogar över skall lämnas ut under förundersökningen.

En förutsättning för att domstolen skall bifalla en begäran om vittnesförhör är enligt 23 kap. 13 § rättegångsbalken (RB) bl.a. att någon vid förhör under en förundersökning vägrar att yttra sig angående en omständighet som är av vikt för utredningen eller att det annars är av synnerlig vikt för utredningen att vittnesförhör hålls redan under förundersökningen. Ytterligare en förutsättning är att förundersökningen har fortskridit så långt att någon skäligen kan misstänkas för brottet. För att domstolen skall besluta att en myndighet skall lämna ut en allmän handling under förundersökningen krävs enligt 23 kap. 14 § RB bl.a. att handlingen kan antas ha betydelse som bevis.

I 36 kap. 5 § RB görs vissa begränsningar i vittnesplikten som gäller vittnesförhör både vid förundersökning och huvudförhandling. Bl.a. före-

skrivs att personer inom vissa angivna yrkeskategorier inte får höras som vittne angående något som har anförtrotts dem på grund av deras ställning eller som de fått veta i samband därmed. Reglerna tar sikte på både offentliga och privata funktionärer. De yrkesgrupper som anges är advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, kuratorer vid familjerådgivningsbyråer som drivs av kommuner, landstingskommuner, församlingar eller kyrkliga samfundigheter, samt deras biträden.

Begränsningar i vittnesplikten gäller också för rättegångsombud, biträden i rättegång, försvarare i brottmål, präster samt journalister och andra anställda på tidningar och andra massmedieföretag. Vittnesplikten kan också vika för sekretess som är föreskriven till skydd för bl.a. utrikesförbindelserna, försvaret och finanspolitiken.

Förhjälpförbudet är emellertid inte utan undantag. Förhör kan vara medgivet enligt lag. Vidare kan den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycka till förhöret. Dessutom gäller förhjälpförbudet, utom för försvarare i brottmål, inte om förhöret gäller brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

Begränsningarna i möjligheten att få ut en hemlig handling med stöd av ett beslut av domstol följer i huvudsak samma regler som förhjälpförbudet.

Sekretessbelagda uppgifter om brott från vårdsektorn m.fl.

Även bestämmelserna i 14 kap. 2 § tredje stycket SekrL är av intresse när det gäller myndigheternas rätt att lämna ut hemliga uppgifter om brott till polis eller åklagare. Av bestämmelserna följer att sekretess inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten inte hindrar att anmälan görs till polis eller åklagare angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken (BrB) mot den som inte fyllt 18 år. Den underårige skall alltså ha blivit utsatt för ett brott mot liv och hälsa, frihet och frid eller ett sedlighetsbrott för att anmälan skall få göras.

Sekretessen inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten hindrar enligt samma lagrum inte heller att uppgifter som angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år lämnas till polis eller åklagare. Hit hör uppgifter om brott som mord, dråp, våldtäkt, grovt rån, mordbrand och grovt narkotikabrott. Uppgifter som angår misstankar om sådana brott kan lämnas såväl om personer som är misstänkta för brott som beträffande personer som har blivit utsatta för brott av det här slaget.

Denna möjlighet att från hälso- och sjukvården och socialtjänsten lämna ut uppgifter som angår misstanke om brott för vilka inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år infördes genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 1983 (prop. 1981/82:186, KU 1982/83:12, rskr 1982/83:74, SFS 1982:1106).

Uppgiftslämnande efter intresseavvägning m.m.

Av betydelse för myndigheternas uppgiftslämnande om brott är också den s.k. generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL. Den innebär att sekretessbelagda uppgifter får lämnas till en annan myndighet, t.ex. till polis eller åklagare, om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda.

Inom vissa områden får emellertid uppgifter inte lämnas efter en sådan intresseavvägning. Undantagen avser bl.a. hälso- och sjukvården, socialtjänsten, riksbankens bankrörelse, riksgäldskontorets upplåningsverksamhet, myndigheternas uppdragsverksamhet för enskildas räkning, medling i arbetstvister, teknisk bearbetning och lagring av personregister för annans räkning, särskilda postförsändelser m.m., telemedelanden samt rättsligt biträde av allmän advokatbyrå.

I förarbetena till sekretesslagen (prop. 1979/80:2, Del A, s. 327) framhölls att generalklausulen kan tillämpas bl.a. när fråga är om att lämna sekretessbelagda uppgifter om brott till polis eller åklagare under förundersökning i brottmål. Ett av syftena med bestämmelsen angavs just vara att underlätta kampen mot den organiserade och ekonomiska brottsligheten.

Av de nämnda reglerna i RB och 14 kap. 3 § SekrL följer att en förundersökningsledare ibland kan välja antingen att vända sig direkt till en myndighet och begära att myndigheten skall lämna ut uppgifter om ett brott eller vända sig till en domstol och begära att domstolen förordnar att vittnesförhör skall hållas med någon hos myndigheten.

Om förundersökningsledaren begär att myndigheten skall lämna ut uppgifterna efter en intresseavvägning torde myndigheten vara skyldig att lämna ut dem, om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Enligt 15 kap. 5 § SekrL skall nämligen en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna ut en uppgift som den förfogar över i den mån hinder inte möter på grund av någon bestämmelse om sekretess eller av hänsyn till arbetets behöriga gång. (Jfr dock lagrådets uttalande i KU:s betänkande 1982/83:12 s. 39.) Uppgiftsskyldigheten omfattar enligt föredragandens uttalande i förarbetena till sekretesslagen varje uppgift som myndigheten förfogar över och alltså inte bara uppgifter ur en allmän handling (prop. 1979/80:2, Del A, s. 361).

En myndighets möjligheter att lämna ut uppgifter om brott efter en intresseavvägning är inte begränsade till den situationen att uppgifterna begärs utlämnade under en förundersökning. Uppgifterna kan lämnas ut också på myndighetens eget initiativ och utan att uppgiftslämnandet har något samband med en förundersökning.

Uppgifter om förestående brott m.m.

Möjligheten att lämna ut uppgifter med stöd av 14 kap. 3 § SekrL kan användas inte bara beträffande begångna brott. Uppgifter kan lämnas ut efter en intresseavvägning också för att avvärja brott.

I detta sammanhang kan också pekats på bestämmelserna i 23 kap. 6 § BrB om skyldighet att avslöja brott som är "å färde". Dessa bestämmelser om uppgiftsskyldighet beträffande förestående allvarligare brott tar över sekretessen (jfr prop. 1981/82:186 s. 92).

Även bestämmelserna om nödvärn och nöd i 24 kap. 1 § resp. 4 § BrB kan i vissa fall ge en myndighet rätt att lämna ut hemliga uppgifter i syfte att avvärja ett brott.

Brott mot tystnadsplikt m.m.

Här bör erinras om vilka regler som gäller om sekretessbelagda uppgifter lämnas ut utan att stöd finns för det i någon bestämmelse. Den som röjer en uppgift, som han är skyldig att hemlighålla, kan enligt 20 kap. 3 § BrB dömas för brott mot tystnadsplikt.

Andra straffbestämmelser som bör uppmärksammas är bestämmelserna om förtal, falsk eller obefogad angivelse och falsk eller vårdslös tillvitelse. Även straffbestämmelserna om skyddande av brottsling och underlåtenhet att avslöja eller hindra brott kan nämnas.

3 Allmän motivering

3.1 Allmänna utgångspunkter

För att ett rättssamhälle skall fungera på ett tillfredsställande sätt fordras att samhället ingriper mot brott. Uppgiften att bekämpa brottsligheten ligger i första hand på polisen och åklagarna.

Dessa myndigheter får vetskap om brott på olika sätt. Många brott uppdagas genom polisens egen övervakande och brottsspanande verksamhet. Polisen får mycket ofta kännedom om brott genom att den som har blivit utsatt för en straffbar gärning anmäler detta till polisen. Uppgifter om brott kan även nå fram till polisen genom att den som har varit vittne till eller på annat sätt fått kännedom om ett brott kontaktar polisen.

Brottsbekämpningen bygger alltså inte enbart på polisens övervakande och brottsspanande verksamhet. En solidarisk medverkan från allmänheten utgör en förutsättning för att brottsligheten skall kunna bekämpas effektivt. Även insatser från andra myndigheter är betydelsefulla. Andra myndigheter har i många fall en rätt och ibland t.o.m. en skyldighet att lämna ut uppgifter om brott till polis eller åklagare. Detta gäller inte sällan även om uppgifterna i övrigt är skyddade av sekretess.

BRÅ-gruppen har gjort en allsidig och värdefull analys av det nuvarande

informationsutbytet mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte. Enligt BRÅ-gruppen är nuvarande ordning otillfredsställande i flera avseenden. Bl.a. anser gruppen att bestämmelserna om myndigheternas rätt och skyldighet att lämna ut uppgifter om brott till polis eller åklagare är otillräckliga.

I promemorian föreslås att myndigheterna får ökade möjligheter och skyldigheter att utan hinder av sekretess lämna ut uppgifter om brott till polis eller åklagare. Enligt förslaget skall bestämmelserna om myndigheternas uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte så långt som möjligt samlas i en särskild lag.

Lagförslaget innehåller ett allmänt påbud om att myndigheterna skall samarbeta med varandra i syfte att avvärja och beivra brott. Vidare skall myndigheterna i princip ha en skyldighet att lämna uppgifter om begångna brott inom myndighetens eget ansvarsområde och om förestående brott som medför allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande ekonomiska skadeverkningar. Myndigheterna skall också utan hinder av sekretess få lämna ut uppgifter om begångna brott inom en annan myndighets ansvarsområde, om för brottet är föreskrivet fängelse och det inte är av lindrig beskaffenhet.

Begränsningar i uppgiftslämnandet föreslås i varierande omfattning för vissa av de myndigheter som f.n. inte får lämna ut uppgifter efter en intresseavvägning enligt 14 kap. 3 § SekrL. Begränsningarna gäller de allmänna advokatbyråerna och myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Förslaget innebär däremot att övriga myndigheter inom denna kategori får väsentligt ökade möjligheter att lämna uppgifter om brott.

BRÅ-gruppens förslag har fått ett relativt positivt mottagande av remissinstanserna. Bland dessa råder en nära nog allmän enighet om att myndigheterna bör lämna ut uppgifter om brott i brottsbekämpande syfte. Men kritiska synpunkter på förslaget förs också fram.

Bl.a. går åsikterna isär om vad som skall omfattas av uppgiftslämnandet. Skall detta t.ex. utöver uppgifter om brott även omfatta uppgifter av fiskalt och exekutivt intresse?

En del remissinstanser ifrågasätter om det är lämpligt att i lag införa ett allmänt påbud om att myndigheterna skall samarbeta med varandra i syfte att avvärja och beivra brott. Bl.a. uttrycks farhågor för att en så allmänt hållen föreskrift kan komma att tolkas på vitt skilda sätt av olika myndigheter.

Vidare framförs olika synpunkter på vilka myndigheter och andra organ som skall tillämpa bestämmelserna och vilka brott som skall omfattas av uppgiftslämnandet. Olika meningar föreligger också i frågan huruvida uppgiftsskyldighet skall föreskrivas och, om så skall ske, hur långtgående denna skyldighet bör vara. En del remissinstanser anser att förslaget borde ha gått längre i ett eller flera av dessa avseenden. Andra instanser anser att förslaget går alltför långt. En mindre grupp har den uppfattningen att

nuvarande regler ger tillräckligt stora möjligheter att lämna ut uppgifter om brott.

För egen del gör jag följande bedömning.

I likhet med BRÅ-gruppen och remissinstanserna anser jag att även andra myndigheter än polis och åklagare måste medverka i samhällets kamp mot brottsligheten. Det är särskilt viktigt att myndigheterna medverkar i kampen mot den organiserade och ekonomiska brottsligheten och mot annan allvarlig kriminalitet, t.ex. narkotikabrott och våldsbrott.

Myndigheterna kan delta i kampen mot brottsligheten på många olika sätt. En betydelsefull form av medverkan består i att lämna uppgifter om brott till de direkt brottsbekämpande myndigheterna. Det är därför betydelsefullt vilka bestämmelser som finns om myndigheternas uppgiftslämnande och hur bestämmelserna är utformade.

BRÅ-gruppens genomgång visar att det finns ett stort antal bestämmelser, både i sekretesslagen och i andra författningar, som är av betydelse för myndigheternas möjligheter och skyldigheter att lämna uppgift om brott till polis och åklagare. Bestämmelserna ger i och för sig myndigheterna relativt stora möjligheter att vidarebefordra uppgifter om brottsmisstankar.

Genomgången visar emellertid också att det hos många myndigheter råder osäkerhet om i vilken utsträckning de skall eller får lämna ut uppgifter om brott. Av både BRÅ-gruppens analys och remissinstansernas synpunkter framgår att det inte är ovanligt att myndigheter på grund av osäkerhet om rättsläget är alltför restriktiva med att lämna ut sådana uppgifter.

Jag delar uppfattningen att nuvarande ordning inte är tillfredsställande. Det är angeläget att regleringen utformas så att myndigheterna så enkelt som möjligt kan göra klart för sig i vad mån de har rätt eller rent av skyldighet att lämna ut brottsuppgifter.

Den oklarhet som råder f.n. hänger delvis samman med att gällande bestämmelser är oenhetliga och svåröverskådliga. Det finns dels en rad bestämmelser som ålägger vissa myndigheter att rapportera misstankar om vissa typer av brott, dels en del mer allmänna bestämmelser som ger myndigheterna möjlighet att anmäla brottsmisstankar även i andra fall.

Problemet är inte i första hand de bestämmelser som föreskriver en uppgiftsskyldighet. Sådana bestämmelser finns i allmänhet i författningar som riktar sig till vissa speciella myndigheter. De berörda myndigheterna torde i allmänhet vara väl medvetna om dessa bestämmelser, som inte heller torde orsaka några större tillämpningssvårigheter.

De fall där det kan uppkomma problem är i stället sådana där det inte gäller några specialbestämmelser utan myndigheterna har att tillämpa allmänna bestämmelser i sekretesslagen och andra författningar. I dessa fall har det visat sig att myndigheterna ofta har svårt att göra klart för sig i vad mån de har rätt eller skyldighet att lämna ut uppgifter om brottsmisstankar.

Enligt min mening är det därför önskvärt att man inför klarare regler om i

vad mån myndigheterna skall eller bör lämna ut uppgifter om brottsmisstankar i sådana fall som inte är specialreglerade. Om man inför en generell och mer enhetlig reglering av frågan om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte blir det lättare för myndigheterna att veta vad som gäller. Risken för att myndigheterna underlåter att lämna ut uppgifter på grund av osäkerhet om rättsläget minskar.

Att man har generella bestämmelser om uppgiftslämnande angående brott behöver inte innebära att man upphäver de särskilda regler om uppgiftsskyldighet som finns i specialförfattningar. Tvärtom kan det vara en klar fördel att behålla specialreglerna, eftersom de på ett annat sätt än allmänna bestämmelser inskräper det ansvar för brottsbekämpningen som åligger just de myndigheter som bestämmelserna riktar sig till.

Jag förordar alltså att det införs generella bestämmelser om myndigheternas rätt eller skyldighet att lämna ut uppgifter om brottsmisstankar till andra myndigheter. Som framgår av det föregående bör redan härigenom möjligheterna öka för myndigheterna att rapportera brottsmisstankar. I sammanhanget bör också övervägas om det finns skäl att mera radikalt öka myndigheternas möjligheter eller skyldigheter att rapportera brottsmisstankar till andra myndigheter.

Vad man i första hand måste ta ställning till är om det bör införas generella bestämmelser som är tvingande. Dvs. skall man införa en allmän föreskrift om att myndigheterna skall vara skyldiga att rapportera vissa uppgifter om brott eller skall man nöja sig med en allmän bestämmelse som ger myndigheterna enbart en möjlighet att lämna ut brottsuppgifter under vissa förutsättningar? Detta är en fråga av grundläggande betydelse. Jag återkommer till den i nästa avsnitt.

Jag vill i detta sammanhang inskjuta att det enligt min mening inte är nödvändigt att i lag införa ett osanktionerat allmänt påbud om att myndigheterna skall samarbeta i brottsbekämpande syfte. Det är i stället enligt min mening angeläget att de regler som det här gäller utformas så att de så konkret som möjligt anger vilka rättigheter och skyldigheter myndigheterna har i kampen mot brottsligheten. Jag vill emellertid också hänvisa till att regeringen i annat sammanhang, nämligen i propositionen (1983/84:111) med förslag till polislag m.m., har föreslagit en allmän bestämmelse om att andra myndigheter skall ge polisen stöd i dess arbete.

I samband med sina överväganden om förslagets allmänna inriktning har BRÅ-gruppen diskuterat om den tilltänkta regleringen bör omfatta enbart uppgifter om brott eller om den också bör omfatta uppgifter av annat slag, i första hand uppgifter om förhållanden som kan vara av fiskalt eller exekutivt intresse. BRÅ-gruppen har stannat för att föreslå att bestämmelserna endast skall gälla uppgifter om brott.

Liksom flertalet remissinstanser delar jag BRÅ-gruppens uppfattning på denna punkt. Som påpekas i promemorian skulle det medföra stora avgränsningssvårigheter att närmare ange vad som skulle omfattas av

bestämmelserna, om de skulle vara tillämpliga också på annat än uppgifter om misstankar om brott.

Jag förordar alltså att det införs vissa generella bestämmelser om myndigheternas informationsutbyte i fråga om uppgifter som angår brott. I de närmast följande avsnitten skall jag gå närmare in på vilka förutsättningar som bör gälla för uppgiftslämnandet i olika avseenden.

Redan nu vill jag emellertid understryka att det är viktigt att det klart anges vilka förutsättningar som skall gälla för att sekretessbelagda uppgifter om brott skall få lämnas till andra myndigheter. Därvid bör mot intresset av en effektiv brottsbekämpning vägas intresset av sekretess. Hänsyn bör också tas till myndighetens ställning och förhållandet till allmänheten. Uppgiftslämnandet i brottsbekämpande syfte får inte rubba allmänhetens förtroende för myndigheterna. Det är också önskvärt att regleringen så långt som möjligt är enhetlig, så att den inte blir onödigt svårtillämpad. De undantag som kan behövas bör alltså vara så få som möjligt.

3.2 Obligatoriskt eller frivilligt uppgiftslämnande

Mitt förslag: Någon generell skyldighet för myndigheterna att anmäla misstankar om brott föreskrivs inte. I stället införs en allmän bestämmelse som anger när myndigheterna *får* lämna ut uppgifter om brott utan hinder av sekretess.

BRÅ-gruppens förslag: En myndighet skall som huvudregel vara skyldig att lämna ut uppgifter om brott som har begåtts inom myndighetens eget ansvarsområde. Undantag föreslås för brott av lindrig beskaffenhet m.m. Dessutom skall uppgiftsskyldighet gälla beträffande förestående brott som medför allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande ekonomiska skadeverkningar. Undantag föreslås dock i båda fallen för bl.a. uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretessen.

Vidare skall en myndighet utan hinder av sekretess ha rätt men inte skyldighet att lämna ut uppgifter om brott som har begåtts inom en annan myndighets ansvarsområde. Även här föreslås undantag för bl.a. hälso- och sjukvårdssekretessen.

Remissinstanserna: Många remissinstanser har lämnat BRÅ-förslaget utan erinran. Under remissbehandlingen har emellertid också framförts en mängd varierande synpunkter både på frågan om man bör införa uppgiftsskyldighet eller ej och på den närmare utformningen av bestämmelserna. En del remissinstanser förordar en längre gående uppgiftsskyldighet än vad BRÅ-gruppen har föreslagit. Flertalet av de kritiska remissinstanserna anser dock att den föreslagna uppgiftsskyldigheten går för långt. Från många håll framförs kritik mot gränsdragningen mellan de olika bestämmelserna. Man befävar att det kommer att uppstå problem i den praktiska tillämpningen, bl.a. när det gäller att avgöra om ett brott har begåtts inom en myndighets

eget ansvarsområde eller ej och när det gäller att bedöma om de föreslagna undantagsbestämmelserna är tillämpliga.

Skälen för mitt förslag: I dag gäller inte någon allmän skyldighet för myndigheterna att underrätta polis eller åklagare angående misstankar om brott. Inte heller finns det någon generell bestämmelse om att myndigheterna har rätt att lämna ut uppgifter om brott till andra myndigheter. Däremot finns det, som framgår av redogörelsen för gällande rätt i avsnitt 2, i ett flertal specialförfattningar särskilda bestämmelser som ålägger myndigheterna att rapportera brottsmisstankar till polis eller åklagare.

Som jag redan har sagt i avsnitt 3.1 anser jag i likhet med BRÅ-gruppen att man bör införa generella bestämmelser om myndigheternas uppgiftslämnande angående misstankar om brott. Frågan är nu om man bör föreskriva en allmän skyldighet för myndigheterna att under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter om brottsmisstankar eller om det är tillräckligt att öppna en möjlighet för myndigheterna att lämna ut sådana uppgifter i vissa fall.

BRÅ-gruppen har valt en modell som innebär att det i vissa fall skall föreligga skyldighet att anmäla brottsmisstankar och i andra fall bara en möjlighet. Bestämmelserna är i princip konstruerade så, att en myndighet skall vara skyldig att lämna uppgift om brott inom det egna ansvarsområdet och ha möjlighet att rapportera brott inom andra myndigheters ansvarsområden.

Som skäl för att föreslå en upplysningsskyldighet beträffande brott inom en myndighets eget ansvarsområde har BRÅ-gruppen anfört att det är angeläget att uppgifter lämnas om sådana brott och att uppgiftslämnandet främjar de intressen som myndigheten har att bevaka.

När det gäller uppgifter om brott inom en annan myndighets ansvarsområde har BRÅ-gruppen uttalat att intresset av effektivitet i den brottsbekämpande verksamheten i och för sig talar starkt för att en myndighet som har tillgång till sådana uppgifter skall vidarebefordra dem till den berörda myndigheten. Häremot har gruppen framhållit att sekretessintressena kan verka i motsatt riktning, liksom hänsynen till myndighetens ställning och förhållandet till allmänheten. Enligt gruppens mening kan det i detta fall knappast komma i fråga att föreskriva uppgiftsskyldighet på eget initiativ. När det gäller brott inom en annan myndighets ansvarsområde bör man därför föreskriva att en myndighet *får* lämna ut sekretessbelagda uppgifter under vissa förutsättningar.

För egen del vill jag framhålla att konstruktionen med en uppgiftsskyldighet i vissa fall och enbart en möjlighet i andra är komplicerad. Den är ägnad att ge upphov till tillämpningssvårigheter när det gäller att avgöra om uppgifter i ett visst fall skall lämnas eller bara får lämnas, om ett brott faller inom den egna eller en annan myndighets verksamhetsområde etc.

Vidare medför konstruktionen, som framgår av promemorieförslaget, behov av ganska omfattande undantagsbestämmelser, som är olika i de fall då det föreligger skyldighet och i de fall då det bara finns en möjlighet att

informera. Undantagsbestämmelserna, så som de har utformats i promemoriemotförslaget, är dessutom delvis ganska allmänt hållna, vilket ytterligare är ägnat att försvåra den praktiska tillämpningen. Denna synpunkt har särskilt betonats vid remissbehandlingen.

Till detta kommer att den föreslagna konstruktionen, som i och för sig kan te sig logisk från systematisk synpunkt, har en alltför teoretisk prägel. Som har påpekats under remissbehandlingen kan det exempelvis förefalla egendomligt att en avgörande omständighet för om ett visst brott skall polisanmälas eller ej skall vara vilken myndighet som upptäcker brottet.

När det gäller frågan om en skyldighet att rapportera misstankar om brott kan det ifrågasättas om det egentligen finns något större behov av en allmän regel om uppgiftsskyldighet. Redan i dag finns det, som jag förut har nämnt, på ett flertal områden bestämmelser som föreskriver skyldighet för en viss myndighet att anmäla misstankar om brott. Sådana bestämmelser finns i allmänhet i de författningar som reglerar vederbörande myndighets verksamhetsområde. Uppgiftsskyldigheten är ett uttryck för att den angivna myndigheten har ett särskilt ansvar för att brottslighet av ett visst slag kommer till de direkt brottsbekämpande myndigheternas kännedom.

Som exempel kan nämnas att socialstyrelsen är skyldig att göra åtalsanmälan, om någon bland hälso- och sjukvårdspersonalen skäligen kan misstänkas för att i sin yrkesutövning ha begått ett brott för vilket är föreskrivet fängelse. Ett annat exempel är att myndigheter som handlägger frågor om skatter och avgifter i princip är skyldiga att göra anmälan till åklagaren så snart det finns anledning att misstänka ett brott enligt skattebrottslagen. I stort sett hela skatte- och avgiftsområdet täcks av regler om skyldighet för myndigheterna på dessa områden att anmäla skatte- och avgiftsbrott.

Om man skulle införa en generell bestämmelse om uppgiftsskyldighet skulle det, som JK har påpekat under remissbehandlingen, kunna leda till att flertalet riktade bestämmelser måste utmönstras. En sådan utveckling är knappast ägnad att främja den brottsbekämpande verksamheten. Enligt min mening är sådana bestämmelser om uppgiftsskyldighet som riktar sig till en viss myndighet ofta att föredra framför en generell bestämmelse, eftersom de markerar att just den myndigheten har ett särskilt ansvar för att brott av ett visst slag blir beivrade.

I den mån det finns behov av att ålägga myndigheter som inte nu har någon skyldighet att rapportera brottsmisstankar till polis eller åklagare en sådan uppgiftsskyldighet, bör det alltså vara en effektivare metod att införa bestämmelser om uppgiftsskyldighet i de författningar som reglerar dessa myndigheters verksamhet än att införa ett allmänt påbud om att myndigheterna skall anmäla brott.

Ett annat skäl mot förslaget är att det kan finnas en risk för att en allmän uppgiftsskyldighet i alltför hög grad skulle komma i konflikt med en myndighets primära arbetsuppgifter, som t.ex. kan vara att ge hjälp och stöd

åt enskilda. En sådan konflikt skulle vara till nackdel både för myndigheterna själva och för allmänheten.

En annan invändning som har gjorts mot förslaget om en allmän uppgiftsskyldighet är att en sådan skulle kunna uppfattas så att den ger myndigheterna en alltför långtgående skyldighet att vaka över medborgarnas handlande och rapportera deras eventuella felsteg till polis och åklagare.

Jag förordar en något annorlunda lösning som innebär att man kompletterar den reglering som redan i dag ger myndigheterna vissa möjligheter att lämna ut uppgifter om brott utan hinder av sekretess. Också min lösning innebär att myndigheterna i fortsättningen får större möjligheter att lämna ut uppgifter om misstankar om brott. Ökad hänsyn tas alltså till intresset av en effektiv brottsbekämpning. Samtidigt beaktas integritetsskyddsintresset.

Som framgår av redogörelsen för gällande rätt i avsnitt 2 kan sekretessbelagda uppgifter om brott lämnas ut, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin egen verksamhet. Sådana uppgifter kan också lämnas, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Vidare kan från flertalet områden uppgifter lämnas om begångna eller förestående brott efter en intresseavvägning enligt 14 kap. 3 § SekrL. Denna möjlighet står dock inte öppen för t.ex. myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Dessa myndigheter får emellertid lämna ut sekretessbelagda uppgifter om brott, om för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år eller om brottet är riktat mot den som är under 18 år och gäller brott mot liv och hälsa, frihet och frid eller sedlighetsbrott.

De gällande reglerna bör enligt min mening kompletteras med en allmän bestämmelse som ger myndigheterna ökade möjligheter, men inte någon generell skyldighet, att lämna ut uppgifter om brott utan hinder av sekretess. Genom en sådan bestämmelse klargörs i vilka fall intresset av brottsbekämpning får anses väga tyngre än intresset av sekretess.

En bestämmelse som gör det möjligt för myndigheterna att lämna ut sekretessbelagda uppgifter på grund av misstankar om brott bör givetvis inte gälla alla slags brott. Det är t.ex. inte rimligt att sekretessen generellt skall kunna brytas på grund av misstankar om bagatellartade förseelser.

Frågan om bestämmelsens räckvidd bör alltså vara beroende bl.a. på vilket brott misstanken avser. Men också intresset av sekretess är naturligtvis av betydelse för frågan om en uppgift bör få lämnas ut eller ej. En avvägning mellan dessa båda intressen måste göras.

Avvägningen kan utfalla olika på olika områden. Exempelvis kan det på områden där det finns ett särskilt starkt sekretessintresse – bl.a. på sjukvårdsområdet – finnas skäl för större restriktivitet, dvs. att tillåta att sekretessen bryts bara om det är fråga om särskilt allvarliga brott.

Det är önskvärt att förutsättningarna för att uppgifter skall få lämnas ut så långt som möjligt preciseras i lagtexten. Jag återkommer i nästa avsnitt till frågan hur avvägningen bör göras.

Om man inför en bestämmelse som ger myndigheterna möjlighet men inte skyldighet att rapportera uppgifter om brott, uppkommer frågan när de bör utnyttja möjligheten. Frågan är bl.a. om de bör lämna ut uppgifter bara när det begärs av någon annan myndighet eller om de bör göra det också på eget initiativ.

I sådana fall då en myndighet får möjlighet att lämna ut en uppgift, bör myndigheten enligt min mening normalt också lämna ut uppgiften, om den i ett konkret fall begärs av en annan myndighet. Redan nu framgår av ordalydelsen i 15 kap. 5 § SekrL att en myndighet på begäran av en annan myndighet skall lämna ut uppgifter som den förfogar över i den mån hinder inte möter på grund av någon bestämmelse om sekretess eller av hänsyn till arbetets behöriga gång. Jag anser i likhet med BRÅ- gruppen (se BRÅ PM 1982:6 s. 74) att bestämmelsen medför en skyldighet att lämna ut de uppgifter som begärs i ett konkret fall, om inte sekretess eller arbetets behöriga gång lägger hinder i vägen. (Jfr dock lagrådets uttalande i KU:s betänkande 1982/83:12 s. 39.) Någon ytterligare bestämmelse härom behövs enligt min mening inte.

Vad beträffar frågan om en myndighet självmant skall lämna ut uppgifter om brottsmisstankar – när den har möjlighet till det – vill jag till en början starkt understryka att den omständigheten att jag inte föreslår någon bestämmelse om uppgiftsskyldighet inte innebär att jag menar att myndigheterna skall förhålla sig passiva när det uppkommer misstankar om brott. Syftet med reformen är ju att ge samhället ökade möjligheter att upptäcka och beivra brott.

När det gäller att bedöma i vilka fall myndigheterna bör utnyttja möjligheten att självmant lämna uppgifter om brottsmisstankar är det bl.a. av betydelse hur svårt brottet är och hur starka misstankarna är. Som jag nyss berörde skall jag i nästa avsnitt behandla vilka krav som bör gälla i dessa avseenden. Jag skall där också ta upp frågan i vad mån myndigheterna självmant bör utnyttja möjligheten att lämna uppgift om brottsmisstankar.

Vad jag hittills har anfört i detta avsnitt gäller uppgifter angående misstankar om begångna brott. BRÅ- gruppen har emellertid föreslagit bestämmelser också om uppgiftslämnande när misstankar föreligger om *förestående brott*. Gruppen har föreslagit att en myndighet i princip skall vara skyldig att göra polisanmälan angående misstankar om att det kommer att begås ett brott som medför allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande ekonomiska skadeverkningar. I fråga om uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess m.m. föreslås att det inte skall föreligga en skyldighet utan bara en möjlighet att lämna uppgift i de angivna fallen.

Mitt ställningstagande att det inte är nödvändigt att införa en bestämmelse om skyldighet att rapportera begångna brott gör att jag anser att det inte

heller bör införas någon lagstadgad skyldighet att anmäla misstankar om förestående brott.

Om man vill införa en bestämmelse om uppgiftslämnande om förestående brott, bör den alltså endast ge myndigheterna en möjlighet att lämna uppgifter och inte föreskriva en skyldighet. Men frågan är om det finns något behov av en sådan regel. Jag vill här peka på att flertalet myndigheter torde ha möjlighet att lämna ut uppgifter med stöd av 14 kap. 3 § SekrL när det uppkommer misstanke om ett allvarligt förestående brott. Vidare ger bestämmelserna om nödvärn och nöd i 24 kap. 1 och 4 §§ brottsbalken myndigheterna vissa möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter i syfte att avvärja brott. En tjänsteman kan rent av vara skyldig att avslöja brott som är "å färde" enligt bestämmelserna i 23 kap. 6 § BrB. Enligt min mening är det inte nödvändigt att utvidga nuvarande möjligheter att rapportera misstankar om förestående brott.

3.3 Brotts och misstankegradens inverkan på uppgiftslämnandet

Mitt förslag: Uppgifter angående misstanke om brott skall få lämnas utan hinder av sekretess, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter. – För uppgifter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten och vissa andra områden föreslås särskilda bestämmelser, se avsnitt 3.4.

BRÅ-gruppens förslag: Förslaget att en myndighet skall vara skyldig att lämna ut uppgifter om brott inom myndighetens eget ansvarsområde gäller i princip alla brott. Undantag föreslås dock gälla i tre fall: 1. om det är fråga om brott av lindrig beskaffenhet, 2. om brottsutredning och lagföring med hänsyn till omständigheterna av andra skäl inte framstår som påkallade, 3. om det av något annat skäl är uppenbart att uppgifterna inte behöver lämnas.

Förslaget om rätt för en myndighet att lämna ut uppgifter om brott, som har begåtts inom en annan myndighets ansvarsområde, gäller alla brott för vilka är föreskrivet fängelse med undantag av brott som är av lindrig beskaffenhet.

I båda fallen föreslås särskilda bestämmelser för uppgifter bl.a. inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

En förutsättning för uppgiftslämnande enligt BRÅ-gruppens förslag är att det "skäligen kan antas" att ett brott har begåtts resp. kommer att begås.

Remissinstanserna: En del remissinstanser har lämnat BRÅ-förslaget utan erinran. Åtskilliga remissinstanser har emellertid framfört kritiska synpunkter på förslaget. Kritiken gäller bl.a. den föreslagna skillnaden mellan uppgifter om brott inom en myndighets eget ansvarsområde och uppgifter om brott inom andra myndigheters ansvarsområden. Det hävdas från många håll att denna skillnad medför att det ofta kan bli svårt att avgöra om uppgifter skall resp. får lämnas i ett visst fall.

Från många håll framförs också invändningar mot de gränsdragningar som föreslås i fråga om brott av olika svårhetsgrad. Framför allt kritiserar de föreslagna undantagsreglerna, som anses vara alltför vaga. Flera remissinstanser förordar att man så långt som möjligt anknyter uppgiftslämnandet till strafflatituden för brottet.

Ett flertal remissinstanser har synpunkter på uttrycket "skäligen kan antas", som anses vara oklart eller mindre lämpligt av andra skäl. Flera alternativa uttryck föreslås.

Skälen för mitt förslag: I närmast föregående avsnitt har jag föreslagit att det införs en allmän bestämmelse som anger när myndigheterna får lämna ut uppgifter om brott utan hinder av sekretess. Som jag också har framhållit tidigare bör en sådan bestämmelse dock inte gälla alla slags brott. Frågan om bestämmelsens räckvidd bör vara beroende av en avvägning mellan intresset av brottsbekämpning och intresset av sekretess.

Vad som är av intresse vid denna avvägning är i första hand vilket brott misstanken avser.

Beträffande vissa typer av brott finns det regelmässigt ett större intresse av effektiv brottsbekämpning än beträffande andra. Det är exempelvis av större betydelse att det finns möjligheter att upptäcka och beivra organiserad och ekonomisk brottslighet och annan allvarlig kriminalitet, t.ex. narkotikabrott och våldsbrott, än att ingripa mot ordningsföreseelser av olika slag.

Liksom BRÅ-gruppen anser jag emellertid att det inte är lämpligt att avgränsa uppgiftslämnandet till att avse en viss kategori av brott, t.ex. organiserad och ekonomisk brottslighet. Dels kan det uppstå oklarhet om vilka brott som skall räknas till den ena eller andra gruppen. Dels finns det brott inom varje kategori som är mer eller mindre angelägna att beivra. Även inom kategorin organiserad och ekonomisk brottslighet finns det brott av så förhållandevis lindrig art att sekretessen för uppgifter som finns hos vissa myndigheter inte bör tillåtas vika.

Bedömningen av om en uppgift om brott skall få lämnas i ett visst fall bör därför i stället grundas på hur svårt det brott är som misstanken avser.

Brottets svårhetsgrad kan bedömas i första hand med ledning av straffskalan för brottet. Svårhetsgraden kan normalt utläsas av det minimistraff eller det maximistraff som är föreskrivet för brottet. Det ligger i sakens natur att det är mera angeläget att kunna beivra ett skattebedrägeri för vilket är föreskrivet fängelse i högst två år än en skatteförseelse på vilken enbart kan följa böter.

Jag håller med de remissinstanser som förordar att förutsättningarna för uppgiftslämnandet i första hand bör bestämmas med hänsyn till straffskalan. Emellertid kan man inte bortse från att strafflatituderna ofta är förhållandevis vida, särskilt inom specialstraffrätten. En undersökning, som presenterades i promemorian (Ds Ju 1978:5) Företagsböter, visade att av 681 straffbestämmelser inom specialstraffrätten innehöll 4 % enbart fängelse, 59 % böter eller fängelse och 37 % enbart böter. Inte sällan är straffskalan så

vid att det är möjligt att bestämma straffet till allt mellan lägsta bötesstraff och två års fängelse. Både mycket lindriga och relativt allvarliga brott kan alltså rymmas inom samma straffskala.

Att knyta en allmän regel om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte uteslutande till straffskalan kan därför få effekter som är mindre lämpliga. Om man exempelvis föreskriver att uppgift får lämnas om brott för vilka det är föreskrivet fängelse, får det till effekt att uppgift kan lämnas också om bagatellbrott. Om man i stället knyter uppgiftslämnandet enbart till den omständigheten att för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse, får man å andra sidan en alltför snäv avgränsning. Även i de fall där straffskalan inte bara rymmer fängelse utan också böter finns det nämligen allvarliga brott som bör omfattas av uppgiftslämnandet.

Att så olikartade gärningar kan rymmas under samma strafflatitud medför alltså att hänsyn måste tas också till hur grovt brottet är i det särskilda fallet.

BRÅ-gruppens förslag innebär att det görs undantag, både från bestämmelsen om uppgiftsskyldighet och från bestämmelsen om möjlighet att lämna uppgift, för brott av lindrig beskaffenhet. Dessutom föreskrivs undantag från uppgiftsskyldigheten dels i sådana fall då brottsutredning och lagföring med hänsyn till omständigheterna inte framstår som påkallade, dels i sådana fall då det av något annat skäl är uppenbart att uppgift inte behöver lämnas.

I likhet med ett flertal remissinstanser anser jag att en bestämmelse om undantag för brott av lindrig beskaffenhet är mindre lämplig, eftersom den är alltför vag och är ägnad att leda till tillämpningssvårigheter. Enligt min mening är det lämpligare att, som har föreslagits under remissbehandlingen, knyta uppgiftslämnandet, förutom till straffskalan, till den troliga påföljden för det brott som misstanken avser. En lämplig avgränsning bör uppnås, om man som förutsättning för att uppgift skall få lämnas anger att brottet kan antas föranleda annan påföljd än böter.

Jag förordar därför att uppgift angående brott i princip skall få lämnas utan hinder av sekretess, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter.

Jag vill påpeka att det självfallet ibland kan vara svårt för den myndighet eller den tjänsteman som har att överväga en fråga av aktuellt slag att bedöma sannolikheten för att strängare påföljd än böter kommer att ådömas. Alltför stora krav på underlag för en sådan bedömning bör dock inte ställas.

Som jag tidigare har sagt bör en bestämmelse om uppgiftslämnande om brott bygga på en avvägning mellan intresset av brottsbekämpning och intresset av sekretess. På vissa områden där intresset av sekretess är särskilt starkt, t.ex. hälso- och sjukvårdsområdet, bör föreskrivas undantag från den angivna huvudregeln. Jag återkommer till den frågan i nästa avsnitt.

Jag vill här tillägga att det enligt min mening inte finns anledning att i en allmän bestämmelse om myndigheternas möjligheter att lämna uppgift

angående brott göra skillnad mellan sådana fall då ett brott har begåtts inom en myndighets eget ansvarsområde och sådana fall då det är fråga om brott inom någon annan myndighets område. Redan i föregående avsnitt har jag pekat på att en sådan skillnad är förenad med olägenheter. Enligt min mening är det av underordnad betydelse för uppgiftslämnandet om brottet har begåtts inom en myndighets eget ansvarsområde eller ej. Det avgörande är att myndigheten har fått vetskap om brottet i sin verksamhet. I praktiken torde emellertid saken inte ha så stor betydelse, eftersom merparten av de brott en myndighet får vetskap om med stor sannolikhet ligger inom myndighetens eget verksamhetsområde.

Att ett brott har begåtts inom en viss myndighets ansvarsområde kan emellertid ha betydelse genom att myndigheten har ett särskilt tillsynsansvar och är skyldig att anmäla brottet på grund av en särskild bestämmelse i lag eller förordning (se avsnitt 2). Så t.ex. skall statens naturvårdsverk och länsstyrelserna i egenskap av tillsynsmyndigheter verka för att överträdelser av miljöskyddslagen beivras (38 § tredje stycket miljöskyddslagen 1969:387).

När det gäller frågan vilken grad av misstanke som skall krävas för att en myndighet skall få lämna ut uppgifter om brott vill jag understryka att det är angeläget att de uppgifter som lämnas ut är så tillförlitliga och konkreta som möjligt. Jag anser vidare liksom BRÅ-gruppen att uppgifter om brott skall få lämnas ut bara om misstankarna är av en viss kvalitet. Gruppens förslag att en förutsättning för uppgiftslämnandet skall vara att det "skäligen kan antas" att ett brott har begåtts beskriver i och för sig rätt väl vad som kan krävas av styrkan i misstankarna.

Uttrycket har emellertid kritiserats av ett förhållandevis stort antal remissinstanser för att vara oklart. Bl.a. anser JO att man i stället bör välja ett uttryck som "grundad anledning anta" eller "välgrundad misstanke" för att tankarna inte felaktigt skall ledas till sådana begrepp som "skäligen misstanke", "sannolika skäl" etc. som är etablerade i andra sammanhang.

För egen del anser jag att det finns både fördelar och nackdelar såväl med det uttryck som BRÅ-gruppen har föreslagit som med flera av de förslag som har förts fram under remissbehandlingen. Det är svårt att välja ett uttryck som från alla synpunkter ter sig som det lämpligaste.

Jag vill också erinra om att det i den nuvarande bestämmelsen i 14 kap. 2 § andra stycket SekrL över huvud taget inte anges någon kvalifikation av misstankegraden. Där föreskrivs rakt på sak att sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ SekrL inte hindrar att anmälan görs till polis eller åklagare angående misstanke om brott av vissa angivna slag.

Om man inför en bestämmelse om att myndigheterna skall vara skyldiga att självmant rapportera brottsmisstankar i vissa fall, finns det enligt min mening ett behov av att uttryckligen ange vilken grad av misstankar som skall föreligga för att uppgift skall lämnas. Däremot finns det inte lika stor anledning att uttryckligen föreskriva att misstankarna skall vara av en viss

kvalitet, om man inte inför någon sådan uppgiftsskyldighet utan enbart en bestämmelse som ger möjlighet att lämna ut uppgifter.

Givetvis bör misstankarnas styrka vara en av de omständigheter som en myndighet tar hänsyn till när den prövar om uppgifter bör lämnas ut eller ej. Jag anser emellertid inte att detta behöver komma till uttryck i lagtexten. Bedömningen av i vilka fall misstankarna är av sådan styrka att uppgift får lämnas bör enligt min mening kunna överlåtas åt myndigheterna själva.

När det gäller frågan i vad mån myndigheterna bör utnyttja möjligheten att lämna ut uppgifter om brott med stöd av den föreslagna bestämmelsen vill jag till en början erinra om att jag i föregående avsnitt har uttalat att en myndighet – när den har rätt att lämna ut en sådan uppgift – skall lämna ut uppgiften, om den begärs av en annan myndighet.

Vad beträffar frågan i vilka fall en myndighet självmant bör rapportera uppgifter om brottsmisstankar till andra myndigheter har jag tidigare starkt understrukt att den omständigheten att jag inte föreslår någon uppgiftsskyldighet inte innebär att jag menar att myndigheterna skall vara passiva när det uppkommer misstankar om brott. Tvärtom anser jag att det är önskvärt att myndigheterna utnyttjar de möjligheter att lämna ut uppgifter om brott som ges genom den nya bestämmelsen.

Frågan om uppgifter skall lämnas ut eller inte blir givetvis beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. En bedömning måste göras med hänsyn bl.a. till hur svårt brottet är och hur starka misstankarna är.

I detta sammanhang uppkommer också frågan i vad mån den föreslagna bestämmelsen inverkar på möjligheterna att lämna ut uppgifter med stöd av generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL. Frågan är alltså vilket utrymme det finns i fortsättningen för att tillämpa generalklausulen på uppgifter om brott.

Jag vill då till en början slå fast att den nya bestämmelsen anger huvudregeln för när myndigheterna skall kunna lämna ut uppgifter om brott. I den mån det finns längre gående bestämmelser om rätt eller skyldighet att rapportera brott i sekretesslagen eller i annan lagstiftning skall de givetvis tillämpas.

När det gäller brott som är av sådan svårhetsgrad att den nya bestämmelsen kan tillämpas, dvs. brott som kan antas föranleda strängare påföljd än böter, finns det inte behov av att dessutom åberopa generalklausulen. Som jag har sagt i avsnitt 3.2 kan generalklausulen däremot åberopas som stöd för att lämna ut uppgifter om misstankar som angår förestående brott. Det är också möjligt – och här innebär mitt förslag ingen ändring – att i vissa fall tillämpa generalklausulen på uppgifter angående misstankar om brott som inte kan antas medföra annan påföljd än böter. Myndigheterna bör alltså enligt min mening ha samma möjligheter som hittills att utbyta information om mindre allvarliga brott med stöd av 14 kap. 3 § SekrL.

Möjligheten att lämna uppgifter även om brott som endast förskyller böter kommer naturligtvis i praktiken att utnyttjas framför allt i sådana fall när

polis eller åklagare begär att få uppgifter under en förundersökning. Det är emellertid möjligt att med stöd av generalklausulen lämna ut uppgifter om brottsmisstankar även utan någon uttrycklig begäran. Jag vill erinra om att föredragande statsrådet i förarbetena till sekretesslagen uttalade att det inte är något villkor för tillämpningen av generalklausulen att det föreligger en uttrycklig begäran från en annan myndighet (prop. 1979/80:2, Del A, s. 327). Han framhöll särskilt att en myndighet också på eget initiativ kan lämna sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet, t.ex. genom en anmälan om brott.

Om det hos en myndighet uppkommer misstankar om att ett brott har begåtts som inte kan antas föranleda annan påföljd än böter, kan myndigheten alltså ändå rapportera sina misstankar, om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Frågan huruvida uppgifterna skall lämnas ut blir då beroende av en avvägning mellan dessa båda intressen. I praktiken torde det ofta finnas situationer där uppgifter kan lämnas ut därför att det finns ett intresse av att beivra även bötesbrottslighet samtidigt som sekretessintresset inte är särskilt framträdande. En myndighet, som har hand om bidragsgivning till enskilda på ett visst område, upptäcker t.ex. att en person upprepade gånger har lämnat oriktiga uppgifter om sina ekonomiska förhållanden och därigenom har tillskansat sig ekonomiska fördelar på annat håll. Även om det kan antas att påföljden för brotten skulle stanna vid böter, bör myndigheten ändå kunna rapportera saken till polis eller åklagare.

Jag vill tillägga att det även i fortsättningen kan inträffa fall då det kan vara befogat att rapportera misstankar om mindre allvarliga brott med stöd av 1 kap. 5 § SekrL, dvs. bestämmelsen om att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas ut, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin egen verksamhet (se prop. 1979/80:2, Del A, s. 122).

Jag vill i detta sammanhang också framhålla att den förordade bestämmelsen inte är avsedd att påverka nuvarande möjligheter att med stöd av generalklausulen lämna uppgifter om annat än misstankar om brott, t.ex. sådana uppgifter om ekonomiska förhållanden som är av betydelse i skattemyndigheternas arbete.

3.4 Tillämpningsområdet för en allmän regel om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte

Mitt förslag: I princip skall den nya regeln om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte vara tillämplig hos alla myndigheter. Bestämmelsen blir emellertid inte tillämplig för den som har tystnadsplikt på grund av det tryckfrihetsrättsliga anonymitetsskyddet enligt 3 kap. 3 § TF eller på grund av lagen (1979:926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan. Bestämmelsen får inte heller tillämpas av de allmänna advokatbyråerna. – För myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten gäller även i fortsättningen att uppgift får lämnas ut bara beträffande brott med ett minimistraff på fängelse i två år och beträffande vissa brott mot underåriga. Även för andra myndigheter som inte får tillämpa generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL föreslås att uppgift skall få lämnas bara beträffande brott med ett minimistraff på två års fängelse.

BRÅ-gruppens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. BRÅ-gruppen har dock föreslagit vissa mindre förändringar av de nuvarande bestämmelserna om uppgiftslämnande från myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Vidare har gruppen föreslagit bl.a. att övriga myndigheter som i dag inte får lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet efter en intresseavvägning med stöd av 14 kap. 3 § SekrL skall få betydligt ökade möjligheter att lämna ut uppgifter angående brottsmisstankar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har godtagit huvuddragen i BRÅ-gruppens förslag. En rad kritiska synpunkter har emellertid förts fram beträffande detaljer i förslaget.

De kritiska synpunkterna gäller framför allt frågan i vilken utsträckning myndigheterna inom de områden, som f.n. är undantagna från möjligheten att lämna uppgifter om brott efter en intresseavvägning, skall omfattas av uppgiftslämnandet. En del remissinstanser anser att BRÅ-gruppens förslag borde ha gått längre, t.ex. beträffande huvuddelen av myndigheterna inom socialtjänsten. Flertalet av de kritiska remissinstanserna anser emellertid att den nu aktuella kategorin av myndigheter inte skall få lämna uppgifter i så stor utsträckning som BRÅ-gruppen har föreslagit.

Skälen för mitt förslag: När man skall bestämma tillämpningsområdet för en generell reglering av myndigheternas informationsutbyte är det, som BRÅ-gruppen har påpekat, naturligt att ta sekretesslagens bestämmelser som utgångspunkt. Den reglering som det är fråga om nu har så nära saklig anknytning till sekretesslagen att det är önskvärt att tillämpningsområdet såvitt möjligt avgränsas på samma sätt.

Jag föreslår därför att tillämpningsområdet för bestämmelsen om myndigheternas informationsutbyte angående brottsmisstankar i princip bestäms i enlighet med reglerna i sekretesslagen. Det betyder att bestämmelsen blir tillämplig hos alla myndigheter, både statliga och kommunala. Dessutom

kommer bestämmelsen att gälla också vissa andra organ som anges i 1 kap. SekrL.

Som jag har sagt i närmast föregående avsnitt finns det emellertid skäl att överväga undantag från bestämmelsen på vissa särskilda områden. De områden där det kan finnas anledning att föreskriva undantag är sådana där intresset av sekretesskydd är särskilt starkt.

Som BRÅ-gruppen har framhållit är det ganska svårt att jämföra intresset av sekretess på olika områden. I sekretesslagen används olika metoder för att ange sekretessgraden. Huvudalternativen är att man har ett rakt skaderekvisit, ett omvänt skaderekvisit eller inget krav på skada alls, dvs. absolut sekretess.

Av betydelse i detta sammanhang är emellertid inte i första hand frågan vilket skaderekvisit som gäller eller inte gäller i ett visst fall. Vad som primärt är av intresse är om sekretessen ger skydd för allmänna eller enskilda intressen. Uppgiftslämnande mellan myndigheter i syfte att bekämpa brott avser ju framför allt uppgifter om enskildas förhållanden. Vad det nu gäller att ta ställning till är därför i första hand om den sekretess som gäller till förmån för enskilda i vissa fall är av sådan styrka att man bör föreskriva undantag från den föreslagna bestämmelsen om uppgiftslämnande om brott.

För att ringa in de fall där det kan finnas skäl att föreskriva undantag har BRÅ-gruppen undersökt framför allt två typer av situationer där sekretessintresset är särskilt starkt. Det gäller dels sådana fall där en offentlig funktionär intar en förtroendeställning i förhållande till den enskilde, dels sådana områden som är undantagna från tillämpningsområdet för general-klausulen i 14 kap. 3 § SekrL.

Med utgångspunkt i de överväganden som BRÅ-gruppen har gjort rörande förtroendesituationer och liknande fall ansluter jag mig till uppfattningen att regleringen inte bör omfatta två speciella områden, som f.ö. båda faller utanför sekretesslagens tillämpningsområde (jfr dock 16 kap. SekrL).

Det ena fallet gäller den som är bunden av reglerna om det tryckfrihetsrättsliga anonymitetsskyddet i 3 kap. 3 § TF. En myndighet som ger ut en tidskrift bör alltså inte få lämna ut uppgifter om författare eller meddelare även om uppgifterna är av betydelse i samband med ett brott, annat än i de speciella fall som anges i den ifrågavarande grundlagsregeln.

Det andra fallet gäller uppgifter som lämnas till präster under själavårdande samtal med enskilda. Av 1 kap. 10 § SekrL följer att uppgifter som har anförtrotts en präst inom svenska kyrkan under själavårdande samtal har undantagits från sekretesslagens tillämpning. Enligt lagen (1979:926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan har den som är prästvigd i svenska kyrkan tystnadsplikt i fråga om det som han har erfarit under enskilt skriftermål eller under själavårdande samtal i övrigt.

Bestämmelserna i 36 kap. 5 § RB om vittnesförhör innebär att tystnads-

plikten har ett ovillkorligt företräde framför vittnesplikten för präster inom svenska kyrkan. En präst inom svenska kyrkan får alltså inte höras som vittne om sådant som omfattas av hans tystnadsplikt.

På grund av det anförda bör bikthemligheten enligt min mening inte vika för intresset av brottsbekämpning. En präst inom svenska kyrkan bör alltså inte få tillämpa en allmän regel om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte.

Det finns också andra områden där sekretessskyddet är särskilt starkt för den enskilde på grund av att en förtroendesituation föreligger mellan honom och en offentlig funktionär vid en myndighet.

Enligt 36 kap. 5 § RB får, som jag har nämnt, vissa offentliga funktionärer inte höras som vittne om något som har anförtrotts dem på grund av deras ställning eller som de har erfarit i samband därmed. De som har undantagits från vittnesplikten är advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, kuratorer vid familjerådgivningsbyråer samt dessa funktionärens biträden.

Förbudet att höra funktionärerna som vittne är emellertid inte utan undantag. Bl.a. viker förbudet för samtliga kategorier utom för försvarare, om förhöret gäller brott för vilket är föreskrivet fängelse i lägst två år.

Funktionärerna omfattas av sekretess enligt sekretesslagen. Sekretess gäller för advokater och deras biträden vid en allmän advokatbyrå enligt 9 kap. 9 § första stycket SekrL. Läkare, tandläkare, barnmorskor och sjuksköterskor som är i allmän tjänst samt deras biträden omfattas av hälso- och sjukvårdssekretessen enligt 7 kap. 1 § SekrL. Socialtjänstsekretessen i 7 kap. 4 § SekrL gäller bl.a. för kuratorer vid familjerådgivningsbyråer och deras biträden.

Av det anförda framgår att tystnadsplikten är särskilt stark vid de allmänna advokatbyråerna. BRÅ-gruppen har föreslagit att uppgifter som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket SekrL skall undantas från den föreslagna regleringen utom från bestämmelsen om uppgiftslämnande angående förestående brott. Som jag tidigare har sagt i avsnitt 3.2 anser jag inte att det är motiverat med en allmän regel om uppgiftslämnande om misstankar om förestående brott. När det gäller en regel om uppgiftslämnande om begångna brott anser jag i likhet med BRÅ-gruppen och ett flertal remissinstanser att de allmänna advokatbyråerna bör undantas från tillämpningen av en sådan bestämmelse.

Vad härefter angår personalen inom hälso- och sjukvården kan konstateras att den intar en särställning i detta sammanhang. I förhållandet mellan hälso- och sjukvårdspersonalen och deras patienter föreligger det regelmässigt sådana förtroendesituationer att det finns särskild anledning till återhållsamhet när det gäller att lämna ut uppgifter om brottsmisstankar till andra myndigheter. Detsamma gäller i stor utsträckning i fråga om förhållandet mellan de anställda i socialtjänsten och deras klienter.

De nämnda personalkategorierna omfattas också i stor utsträckning av

bestämmelserna i 36 kap. 5 § RB om undantag från vittnesplikten beträffande uppgifter som har lämnats i förtroende. I fråga om socialtjänstens personal gäller bestämmelserna dock endast kuratorer vid familjerådgivningsbyråer och deras biträden.

Vidare är hälso- och sjukvårdssekretessen och socialtjänstsekretessen undantagna från tillämpningsområdet för generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL. Personalen på dessa områden har alltså inte möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter efter en intresseavvägning.

Till detta kommer att det redan nu finns bestämmelser i sekretesslagen som reglerar möjligheten att lämna ut uppgifter om brott från hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Personalen på dessa områden har sedan tidigare rätt att utan hinder av sekretess anmäla misstankar om brott mot liv och hälsa, frihet och frid eller sedlighetsbrott, om den straffbara gärningen är riktad mot någon som inte har fyllt 18 år. Som jag förut har sagt gäller dessutom fr.o.m. den 1 januari 1983 en bestämmelse som ger personalen inom dessa områden möjlighet att utan hinder av sekretess lämna uppgifter till polis eller åklagare angående misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

BRÅ-gruppens förslag innebär vissa mindre ändringar av de angivna bestämmelserna. Dels föreslås att bestämmelsen angående möjlighet att lämna uppgift om brott mot underåriga behålls oförändrad i sak men flyttas över till den föreslagna lagen om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte. Dels föreslås att bestämmelsen om uppgiftslämnande angående brott med ett minimistraff på två års fängelse flyttas från 14 kap. 2 § SekrL till 3 § i samma kapitel. Detta betyder att det uttryckligen föreskrivs att möjligheten att lämna ut uppgifter angående de brott som avses med bestämmelsen får utnyttjas endast om det är uppenbart att intresset av att uppgift lämnas har företräde framför intresset av sekretess. Slutligen innebär BRÅ-förslaget också att det införs en möjlighet att rapportera misstankar om allvarliga förestående brott utan hinder av de ifrågavarande sekretessbestämmelserna.

Enligt min mening innebär de bestämmelser som i detta avseende föreslås i BRÅ-promemorian – vilken f.ö. beslöts innan riksdagsbehandlingen av de senaste ändringsförslagen var avslutad – inte någon förbättring av de regler som gäller nu. Tvärtom medför BRÅ-förslaget närmast att den nuvarande regleringen i onödan blir mer komplicerad. Inte heller i övrigt har det framkommit några omständigheter som motiverar någon grundläggande omprövning av den nyligen gjorda avvägningen mellan intresset av brottsbekämpning och intresset av sekretess inom dessa områden.

Jag föreslår därför inte någon ändring när det gäller möjligheterna att lämna ut uppgifter om brott från myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Vissa justeringar bör emellertid göras för att samordna bestämmelserna med den allmänna regeln om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte.

I avsnitt 3.2 har jag föreslagit att myndigheterna, i de fall de får möjlighet att lämna ut uppgifter angående brottsmisstankar utan hinder av sekretess, också skall vara skyldiga att lämna ut en uppgift om den i ett konkret fall *begärs* av en annan myndighet. Jag har inte föreslagit någon lagbestämmelse med den innebörden, eftersom en sådan skyldighet enligt min mening liksom enligt BRÅ-gruppen följer av 15 kap. 5 § SekrL, där det föreskrivs att en myndighet på begäran av en annan myndighet skall lämna ut uppgifter som den förfogar över i den mån hinder inte möter på grund av någon sekretessbestämmelse eller av hänsyn till arbetets behöriga gång.

Enligt min mening bör samma princip gälla på de områden där uppgift om brottsmisstankar skall få lämnas ut bara beträffande särskilt allvarliga brott. Om en polis- eller åklagarmyndighet begär att få ut uppgifter som angår misstankar om ett mord eller ett dråp eller något annat brott med ett minimistraff på minst två års fängelse, skall personalen inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten alltså vara skyldig att lämna de begärda uppgifterna. Av vad jag förut har sagt följer att någon ny lagbestämmelse inte behövs för att detta skall gälla.

I detta sammanhang vill jag, med anledning av riksdagens uttalanden om behovet av översyn av sekretessen mellan hälso- och sjukvården, socialtjänsten och skolan (KU 1982/83:12 s. 15, rskr 1982/83:74), nämna att jag har erfarit att det inom socialdepartementet övervägs författningsändringar i syfte att möjliggöra ett ökat informationsutbyte mellan förskole- och fritidsverksamheten å ena sidan och den obligatoriska skolan å andra sidan.

Utöver vad jag nu har anfört finns det enligt min mening inte skäl att föreslå någon ändring av bestämmelserna om sekretess inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

BRÅ-gruppen har föreslagit att bestämmelserna om uppgiftslämnande angående brott i stor utsträckning skall vara tillämpliga på de områden i övrigt som i dag är undantagna från generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL. Hit hör riksbankens bankrörelse, riksgäldskontorets upplåningsverksamhet, myndigheternas uppdragsverksamhet för enskildas räkning, medling i arbetstvister, teknisk bearbetning och lagring av personregister för annars räkning, särskilda postförsändelser, telemeddlanden och verksamheten hos notarius publicus.

I denna del innebär BRÅ-gruppens förslag att de allmänna bestämmelser som föreslås om skyldighet att lämna uppgift om brott som har begåtts inom en myndighets eget ansvarsområde, om rätt att lämna uppgift om brott som har begåtts inom någon annan myndighets område och om skyldighet att rapportera misstankar om förestående brott skall vara tillämpliga också hos de angivna myndigheterna.

Dessutom föreslår BRÅ-gruppen att generalklausulen skall bli tillämplig även på dessa områden, dock i mycket begränsad utsträckning, nämligen dels beträffande uppgifter som på begäran lämnas till den som leder en

förundersökning, dels beträffande uppgifter i övrigt som lämnas till polis eller åklagare angående misstanke om brott med ett minimistraff på två års fängelse.

Under remissbehandlingen har man i allmänhet godtagit att det införs vissa begränsade möjligheter att lämna uppgift om misstankar angående allvarligare brott på de angivna områdena. Däremot har flera remissinstanser motsatt sig en sådan mer långtgående uppmjukning av sekretessen som den föreslagna bestämmelsen angående uppgiftslämnande under förundersökning innebär.

För egen del anser jag att det kan vara motiverat att införa vissa möjligheter att lämna uppgift om brottsmisstankar även på de nu aktuella områdena. Enligt min mening finns det dock skäl att iaktta återhållsamhet. De uppgifter som det här är fråga om rör inte sällan förhållanden som är av mycket ömtålig art för enskilda personer. De ifrågavarande bestämmelserna reglerar bl.a. uppgifter hos postverket om särskilda postförsändelser och uppgifter hos televerket angående särskilda telefonsamtal. I flertalet fall gäller absolut sekretess.

Enligt min mening bör man inte genom en allmän regel genomföra en så långtgående uppmjukning av sekretessen på de angivna områdena att det blir möjligt att bryta sekretessen så snart det föreligger misstanke om ett brott som kan antas medföra fängelse. BRÅ-förslaget är f.ö. i denna del utomordentligt invecklat.

Jag anser emellertid att det kan vara motiverat att på dessa områden införa en bestämmelse som gör det möjligt att lämna uppgift angående brottsmisstankar i samma utsträckning som på övriga områden som är undantagna från generalklausulen, dvs. hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Jag förordar alltså att uppgift skall få lämnas angående misstankar om brott med ett minimistraff på två års fängelse. Någon motsvarighet till bestämmelsen angående rätt att lämna uppgift om brott mot underåriga torde dock inte behövas på de områden som det gäller här.

I den mån det anses behövt med mer långtgående bestämmelser om rätt eller skyldighet att anmäla misstankar om brott på något av de ifrågavarande områdena kan sådana bestämmelser tas in i en författning som gäller just det området. Sådana bestämmelser finns redan i dag, t.ex. i 35 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank.

När det gäller uppgiftslämnande från domstolarna vill jag understryka att jag delar BRÅ-gruppens och remissinstansernas uppfattning att det är av stor betydelse för tilliten till rättsväsendet att domstolarna visar återhållsamhet med att lämna uppgifter om brott som har framkommit i den rättskipande verksamheten.

En del remissinstanser har förordat att också t.ex. Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, SOS Alarmering AB, riksprovplatserna och andra organ utanför myndighetsområdet skall tillämpa bestämmelserna om uppgiftslämnande.

Jag vill peka på att kommunalföretagskommittén i sitt slutbetänkande (SOU 1983:61) Handlingsoffentlighet utanför myndighetsområdet, som avlämnades i november 1983, har behandlat frågan om offentlighetsprincipens tillämpning hos privaträttsliga organ som tillagts statliga eller kommunala förvaltningsuppgifter. Betänkandet remissbehandlas f.n.

Frågan huruvida olika organ utanför myndighetsområdet skall omfattas av reglerna om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte har ett nära samband med den mer övergripande frågan om olika privaträttsliga subjekt skall tillämpa offentlighetsprincipen.

Jag anser att de båda frågorna bör övervägas i ett sammanhang och då lämpligen i samband med behandlingen av kommunalföretagskommitténs betänkande. Jag tar därför inte nu upp frågan om uppgiftslämnande utanför myndighetsområdet.

3.5 Formerna för uppgiftslämnandet

3.5.1 Av vem och till vem bör uppgifter få lämnas?

Mitt förslag: Uppgifter om brott skall få lämnas av enskilda befattningshavare och inte bara av myndigheten som sådan. – Uppgifterna skall lämnas till polismyndighet, åklagarmyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet.

BRÅ-gruppens förslag: Beslut att lämna ut uppgifter om brott skall fattas av myndigheten som sådan, dvs. av ett organ eller en befattningshavare som har behörighet att företräda myndigheten. Uppgifterna skall i allmänhet lämnas till polismyndighet eller åklagarmyndighet. När det gäller brott inom en annan myndighets ansvarsområde skall uppgifterna dock i första hand lämnas till den myndigheten.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar BRÅ-gruppens förslag utan erinran. Ett mindre antal remissinstanser anser emellertid att uppgiftslämnandet bör handhas av de enskilda befattningshavarna och inte av myndigheten som sådan. En del remissinstanser är också tveksamma till att uppgifter om brott i vissa fall skall få lämnas till andra myndigheter än polis och åklagare.

Skälen för mitt förslag: Vem som för en myndighets räkning får besluta om att lämna ut offentliga eller sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet regleras inte uttömmande i sekretesslagen.

I 15 kap. 6 § SekrL finns dock vissa bestämmelser i ämnet. Där föreskrivs att det i första hand ankommer på den som förfogar över en handling för myndighetens räkning att ta ställning till om handlingen skall lämnas ut. I tveksamma fall skall han hänskjuta frågan om handlingens utlämnande till myndigheten. Han skall också på begäran hänskjuta frågan till myndigheten, om han vägrar att lämna ut handlingen eller på annat sätt begränsar någons rätt att förfoga över handlingen. Bestämmelsen gäller emellertid enligt sin

ordalydelse bara om det är en enskild som begär att få en handling utlämnad. Någon motsvarande reglering i lag av frågan om utlämnande till myndighet ansåg föredragande statsrådet inte nödvändig (prop. 1979/80:2, Del A, s. 362).

Frågan om vem som skall få lämna ut uppgifter om brott till en annan myndighet diskuterades i samband med den lagändring som trädde i kraft vid årsskiftet 1982/83 och som innebar att myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten fick ökade möjligheter att lämna uppgifter om brott utan hinder av sekretess. Konstitutionsutskottet (KU 1982/83:12) anslöt sig till förslaget i prop. 1981/82:186 att prövningen borde ankomma på de enskilda befattningshavarna men påpekade samtidigt att det låg i sakens natur att prövningen som regel bör ske på "hög nivå" inom myndigheten. Utskottet erinrade också om att befattningshavaren i tveksamma fall kan hänskjuta frågan om utlämnande till myndighetens prövning. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr 1982/83:74). (Jfr dock lagrådets yttrande, KU 1982/83:12 s. 38 f.)

Jag delar konstitutionsutskottets uppfattning att uppgiftslämnandet bör ankomma på de enskilda befattningshavarna. Det finns såvitt jag känner till inte några tecken på att den nu gällande ordningen har medfört olägenheter av något slag. Det skulle däremot innebära en onödig omgång om frågan om uppgiftslämnande vid brott alltid skulle ankomma på myndigheten som sådan.

Jag vill dock påpeka att det i många fall kan vara lämpligt att den enskilde befattningshavaren rådgör med en överordnad när fråga är om att lämna ut uppgifter om brott och i tveksamma fall lämnar över frågan till myndigheten för avgörande.

Jag vill också erinra om att det inte finns något hinder mot att en myndighet i sin arbetsordning närmare reglerar i vilken utsträckning enskilda tjänstemän skall kunna lämna uppgifter till andra myndigheter och i vad mån uppgiftslämnandet skall ankomma på myndighetens ledning.

En myndighet bör inte med stöd av den nya bestämmelsen få rätt att lämna ut uppgifter om brottsmisstankar till vilken myndighet som helst även om uppgiftslämnandet sker i brottsbekämpande syfte. Det är enligt min mening självklart att, i de fall uppgifter om brott lämnas, de i första hand bör lämnas till polis eller åklagare. Uppgifter bör dock få lämnas till en annan myndighet än polis och åklagare i sådana fall då det ankommer på den andra myndigheten att ingripa mot brottet. Som exempel kan nämnas det fallet att en myndighet har ålagts att utöva tillsyn inom ett visst område.

3.5.2 Sättet för uppgiftslämnandet

Mitt förslag: Uppgifter om brott bör som huvudregel lämnas i skriftlig form. I de fall uppgifter lämnas muntligen bör uppgiftslämnandet dokumenteras.

BRÅ-gruppens förslag: Överensstämmer i princip med mitt förslag. Frågan om dokumentation vid muntligt uppgiftslämnande berördes dock inte.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar BRÅ-gruppens förslag utan erinran. Ett par remissinstanser framhåller att uppgiftslämnandet bör dokumenteras i de fall uppgifter lämnas ut muntligen.

Skälen för mitt förslag: Jag delar BRÅ-gruppens förslag att uppgiftslämnandet i så stor utsträckning som möjligt bör ske i skriftlig form. Den skriftliga formen ter sig naturlig inte minst av det skälet att det bör vara möjligt att kontrollera bl.a. vilka uppgifter som har lämnats ut, när det har skett, till vem uppgifterna lämnats och vem som har svarat för uppgiftslämnandet. Det bör dock inte vara uteslutet att uppgifter lämnas ut muntligen. Detta kan vara motiverat t.ex. när det är fråga om ett brådskande ärende eller om uppgifter som lämnas vid ett sammanträde. I sådana fall är det viktigt att en protokollsanteckning eller tjänsteanteckning görs. Att den mottagande myndigheten dokumenterar uppgifterna ligger i sakens natur.

3.6 Den lagtekniska lösningen

Mitt förslag: Nuvarande regler om uppgiftslämnande angående brott kompletteras med en allmän bestämmelse i 14 kap. 2 § SekrL som tar direkt sikte på uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte. Bestämmelsen innebär att sekretess inte hindrar att en uppgift som angår misstanke om brott – under de förutsättningar som jag har förordat i det föregående – lämnas till polismyndighet, åklagarmyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet. Någon ny särskild lag föreslås inte.

BRÅ-gruppens förslag: En särskild lag införs om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte. Ett par bestämmelser flyttas från sekretesslagen till den nya lagen. Vidare föreslås vissa ändringar i sekretesslagen för att de myndigheter, som f.n. inte får lämna ut uppgifter efter en intresseavvägning, skall få en sådan möjlighet beträffande uppgifter om brott. Dessutom utmönstras en del bestämmelser i andra författningar, som i dag ålägger vissa myndigheter att anmäla brott.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har fört fram en mängd synpunkter av varierande slag på den lagtekniska lösningen. Ett förhållandevis stort antal remissinstanser anser att BRÅ-gruppens reglering är svåröverskådlig och kan bli besvärlig att tillämpa för myndigheterna. Flera alternativa lösningar föreslås.

En del remissinstanser tillstyrker visserligen BRÅ-gruppens förslag med en särskild lag men pekar på behovet av ytterligare överväganden innan en lagstiftning genomförs. Andra remissinstanser förordar att bestämmelserna i så stor utsträckning som möjligt skall samlas i sekretesslagen. Förslag som ligger mellan dessa båda finns också.

Skälen för mitt förslag: Den särskilda lag om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte som BRÅ-gruppen har föreslagit är avsedd att tillämpas parallellt med dels bestämmelserna i bl.a. 1 kap. 5 § och 14 kap. 1 och 3 §§ SekrL, dels vissa kvarstående bestämmelser om uppgiftsskyldighet i författningar som reglerar olika myndigheters verksamhetsområden. Dessutom föreslår BRÅ-gruppen en särskild förordning med i huvudsak förfaranderegler för de myndigheter som skall lämna uppgifter om brott på skatte- och avgiftsområdet.

Som ett flertal remissinstanser har framhållit är den lagtekniska lösning som BRÅ-gruppen har föreslagit komplicerad och ägnad att leda till svårigheter i den praktiska tillämpningen. Redan av det skälet finns det anledning att hysa tveksamhet inför den föreslagna regleringen.

Dessutom visar den genomgång av förslaget som jag har gjort i de föregående avsnitten att flera av bestämmelserna inte bör införas därför att en annan lösning bör väljas i sak. Vissa av bestämmelserna kan också undvaras.

Den föreslagna särskilda lagen består av sex paragrafer. Tre av paragraferna innehåller bestämmelser som i dag har sin motsvarighet i sekretesslagen. En av dessa rymmer dessutom ett allmänt påbud om att myndigheterna skall samarbeta i syfte att avvärja och beivra brott. I två paragrafer föreskrivs en generell uppgiftsskyldighet. Tanken på ett allmänt påbud och en generell uppgiftsskyldighet har jag avvisat i det föregående (se avsnitt 3.1 resp. 3.2). Den återstående paragrafen innehåller en bestämmelse om när en myndighet utan hinder av sekretess får lämna uppgift om brott mot en annan myndighets ansvarsområde. Bestämmelsen bör jämföras med 14 kap. 3 § SekrL. Även med stöd av den paragrafen kan det nämligen vara möjligt att lämna ut uppgifter av här angivet slag.

Mot den angivna bakgrunden anser jag att det inte finns skäl att införa en särskild lag om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte. Den allmänna bestämmelse om uppgiftslämnande om brott som jag har förordat i det föregående kan med fördel tas in i sekretesslagen. Den passar i sak väl ihop med de bestämmelser om uppgiftslämnande mellan myndigheter som redan finns i 14 kap. 2 och 3 §§ SekrL.

Om den föreslagna nya bestämmelsen tas in i sekretesslagen, uppnår man flera fördelar. Regleringen blir enklare och överskådligare än om man inför en särskild lag. Dessutom behövs det inte några särskilda regler om tillämpningsområdet e.d., eftersom de bestämmelser som redan gäller enligt sekretesslagen blir tillämpliga också på den nya bestämmelsen.

Jag föreslår därför att den nya bestämmelsen tas in i 14 kap. 2 § SekrL.

Mitt förslag får också den konsekvensen att man kan behålla de särskilda regler som finns i olika författningar om skyldighet för en myndighet att göra åtalsanmälan eller anmäla brottsmisstanke och som skulle upphävas enligt BRÅ-förslaget. Som framgår av vad jag har anfört i det föregående (avsnitt

3.2) anser jag detta vara en fördel. Denna lösning innebär också att den förordning om uppgiftslämnande från myndigheter på skatteområdet i brottsbekämpande syfte som BRÅ-gruppen har föreslagit inte behövs; de särskilda regler om uppgiftsskyldighet som nu gäller innehåller också bestämmelser om förfarandet.

Justitiekottet har i betänkandet JuU 1982/83:36 (s. 8) om skyndsamt förfarande i skattebrottmål uttalat att det som ett resultat av övervägandena över BRÅ-gruppens förslag kan finnas anledning att närmast från lagteknisk synpunkt ompröva anmälningsskyldigheten i 17 § skattebrottslagen (1971:69). Som en följd av att jag inte är beredd att förorda en särskild lag med en generell uppgiftsskyldighet för myndigheterna behöver enligt min mening en sådan omprövning av 17 § skattebrottslagen inte göras.

3.7 Medgivande från myndighet som förutsättning för åtal

Mitt förslag: Redaktionella ändringar görs i en rad föreskrifter där krav på tillstånd av en myndighet är en förutsättning för allmänt åtal för ett visst brott. De olika formuleringar som förekommer ersätts med uttrycket "efter medgivande av".

BRÅ-gruppens förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Förslaget lämnas utan erinran.

Skälen för mitt förslag: De bestämmelser förslaget gäller är följande:

- 9 § andra stycket lagen (1923:116) om hundskatt,
- 9 § andra stycket lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling,
- 12 § andra stycket och 15 § femte stycket valutalagen (1939:350),
- 18 § allmänna prisregleringslagen (1956:236),
- 24 § tredje stycket allmänna tjänstepliktslagen (1959:83),
- 2 § 2 mom. lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker,
- 16 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat,
- 4 § lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.,
- 39 § lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss,
- 9 § andra stycket lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m.,
- 7 § CECA-lagen (1972:762),
- 41 § andra stycket tullagen (1973:670),
- 22 § lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder,
- 17 § andra stycket marknadsföringslagen (1975:1418),
- 6 § andra stycket lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen,
- 51 § ransoneringslagen (1978:268),
- 75 § andra stycket socialtjänstlagen (1980:620),
- 39 § konkurrenslagen (1982:729) och
- 13 § lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m.

I dessa bestämmelser används begrepp som "anmälan", "anmälan eller medgivande" eller "tillstånd" för att uttrycka att det krävs tillstånd av en myndighet för att allmänt åtal skall få väckas vid en överträdelse av de nämnda lagarna (jfr 20 kap. 3 § andra stycket RB).

BRÅ-gruppen pekar i sin promemoria på att bestämmelserna om att allmänt åtal för vissa brott förutsätter anmälan, medgivande eller liknande från en myndighet, i en del fall har medfört att andra myndigheter inte har lämnat uppgifter om sådana brott till polis eller åklagare. Bestämmelserna har felaktigt tolkats så att "anmälan" får göras endast av den myndighet på vilken det ankommer att ge tillstånd för allmänt åtal.

BRÅ-gruppen föreslår att en enhetlig terminologi införs för att missförstånd skall undvikas i framtiden.

Enligt min mening är det viktigt att frågan om uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte hålls skild från frågan om medgivande från en myndighet som förutsättning för allmänt åtal för ett visst brott.

För att undanröja de oklarheter som kan föreligga om de aktuella bestämmelsernas innebörd föreslår jag i likhet med BRÅ-gruppen att de ändras så att terminologin blir klar och enhetlig.

Jag vill tillägga att det inte är uteslutet att det finns motsvarande bestämmelser också i andra lagar än de nu nämnda. Jag har dock inte ansett det nödvändigt att nu göra någon mera fullständig genomgång av författningsbeståndet för att undersöka i vad mån så är fallet, utan jag har i princip begränsat mig till att föreslå ändringar i de författningar som har redovisats av BRÅ-gruppen. I den mån det skulle visa sig att det finns likartade bestämmelser i andra författningar får erforderliga ändringar göras i lämpligt sammanhang.

3.8 Ikraftträdande

De lagförslag som jag nu har förordat bör träda i kraft den 1 juli 1984. Några övergångsbestämmelser behövs inte. De nya bestämmelserna kan tillämpas också beträffande uppgifter om sådana brott som har begåtts före ikraftträdandet.

3.9 Sammanfattning

Det finns i och för sig inte något som hindrar att myndigheter lämnar uppgifter om brott till polis eller åklagare i den mån uppgifterna är offentliga.

Även i de fall uppgifter är skyddade av sekretess får myndigheterna redan nu under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter i brottsbekämpande syfte. En myndighet kan t.o.m. vara skyldig att vidarebefordra sådana uppgifter, nämligen om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

En myndighet får också lämna ut uppgifter om brott utan hinder av

sekretess, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin egen verksamhet.

Dessutom får flertalet myndigheter lämna ut uppgifter, om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten tillhör de myndigheter som inte får lämna ut hemliga uppgifter efter en sådan intresseavvägning.

För myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten gäller att de utan hinder av sekretess får lämna uppgifter om brott till polis eller åklagare, om för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år eller brottet riktar sig mot den som inte fyllt 18 år och utgör brott mot liv och hälsa, frihet och frid eller sedlighetsbrott.

BRÅ-gruppen har föreslagit en särskild lag om uppgiftslämnande mellan myndigheter i syfte att avvärja och beivra brott. Detta förslag genomförs emellertid inte. Gruppens förslag om en generell skyldighet för myndigheterna att utan hinder av sekretess lämna ut uppgifter om brott genomförs inte heller.

I stället föreslås – i överensstämmelse med intentionerna bakom BRÅ-gruppens förslag – att nu gällande regler kompletteras med en allmän bestämmelse som tar direkt sikte på uppgiftslämnande i brottsbekämpande syfte. Förslaget innebär att sekretess inte hindrar att uppgift angående misstanke om brott lämnas till polismyndighet, åklagarmyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet. En förutsättning för att uppgifter skall få lämnas är att det för brottet är föreskrivet fängelse och att det kan antas att den straffbara gärningen föranleder annan påföljd än böter.

För myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten behålls i princip nuvarande ordning.

Övriga myndigheter som inte har möjlighet att tillämpa generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL får rätt att lämna ut uppgifter angående misstankar om brott med ett minimistraff på två års fängelse.

Präster inom svenska kyrkan som är bundna av den s.k. bikthemligheten och de som skall iaktta det tryckfrihetsrättsliga anonymitetsskyddet berörs inte av förslaget. Inte heller görs någon ändring i vad som gäller för de allmänna advokatbyråerna.

Dessutom föreslås att en mera enhetlig terminologi införs i en rad bestämmelser där medgivande från en myndighet är en förutsättning för att allmänt åtal skall få väckas för ett visst brott.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1984.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
2. lag om ändring i lagen (1923:116) om hundskatt,
3. lag om ändring i lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling,
4. lag om ändring i valutalagen (1939:350),
5. lag om ändring i allmänna prisregleringslagen (1956:236),
6. lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959:83),
7. lag om ändring i lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker,
8. lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat,
9. lag om ändring i lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.,
10. lag om ändring i lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss,
11. lag om ändring i lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m.,
12. lag om ändring i CECA-lagen (1972:762),
13. lag om ändring i tullagen (1973:670),
14. lag om ändring i lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder,
15. lag om ändring i marknadsföringslagen (1975:1418),
16. lag om ändring i lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen,
17. lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268),
18. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
19. lag om ändring i konkurrenslagen (1982:729),
20. lag om ändring i lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m.

Förslagen har upprättats i samråd med
chefen för finansdepartementet (punkterna 2, 4, 5, 7, 13, 15 och 19),
statsrådet Sigurdson (punkterna 8 och 18),
chefen för arbetsmarknadsdepartementet (punkterna 3, 6, 11, 14 och 16),
statsrådet Hellström (punkterna 9, 12 och 20) samt
chefen för försvarsdepartementet (punkten 17).
Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*¹.

¹ Bilagan har uteslutits här. Förslagen i bilagan är i allt väsentligt likalydande med de förslag som är fogade till propositionen.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

14 kap. 2 §

Ändringarna i *tredje stycket* innebär att sekretess inte hindrar att myndigheterna lämnar uppgifter som angår misstankar om brott till polis eller åklagare eller till någon annan myndighet som är ålagd att ingripa mot brottet, t.ex. en tillsynsmyndighet. En förutsättning för att uppgifter skall få lämnas är att myndigheten har skäl att anta att brottet föranleder annan – dvs. strängare – påföljd än böter. Beträffande de allmänna övervägandena hänvisas i första hand till avsnitt 3.2 och 3.3.

I *fjärde stycket* föreskrivs vissa undantag från bestämmelsen i tredje stycket. För myndigheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten innebär undantagen i princip att nuvarande ordning behålls. Uppgifter får alltså lämnas om misstankar om brott mot liv och hälsa, frihet och frid eller sedlighetsbrott, om den straffbara gärningen är riktad mot någon som inte fyllt 18 år. Uppgifter får också lämnas utan hinder av sekretess om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 3.4 i den allmänna motiveringen.

Av fjärde stycket följer vidare att övriga myndigheter som inte har rätt att tillämpa generalklausulen i 14 kap. 3 § SekrL också får rätt att lämna ut uppgifter angående misstankar om brott med ett minimistraff på två års fängelse. Se i övrigt avsnitt 3.4.

Både i de fall som avses i tredje stycket och i de fall som behandlas i fjärde stycket gäller att en myndighet får lämna uppgift om brottsmisstankar såväl självmant som på begäran av en annan myndighet. Frågan i vilka fall en myndighet självmant bör rapportera brottsmisstankar har diskuterats i avsnitt 3.3. Om uppgifter begärs utlämnade av en annan myndighet, skall de lämnas ut enligt 15 kap. 5 § SekrL, om inte hinder föreligger på grund av någon sekretessbestämmelse eller av hänsyn till arbetets behöriga gång. I denna del hänvisas till avsnitt 3.2 och 3.4.

Uppgifter får lämnas ut både enligt tredje och fjärde stycket av en enskild befattningshavare och inte bara av myndigheten som sådan. Se avsnitt 3.5.1, där också frågan till vem uppgift får lämnas berörs.

Något särskilt krav på formen för uppgiftslämnandet föreskrivs inte. Uppgifter får alltså lämnas både muntligen och skriftligen. Se vidare avsnitt 3.5.2.

Av *femte stycket* framgår att de allmänna advokatbyråerna helt undantas från möjligheten att tillämpa bestämmelsen om uppgiftslämnande angående brottsmisstankar. Undantaget har behandlats i avsnitt 3.4 i den allmänna motiveringen.

5.2 Övriga lagförslag

Förslagen har behandlats i avsnitt 3.7.

6 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslagen.

7 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

*Bilaga 1***BRÅ-gruppens sammanfattning av sitt förslag***Bakgrund*

Vi har som en särskild arbetsgrupp inom ramen för BRÅs översyn av lagstiftning mot organiserad och ekonomisk brottslighet haft i uppdrag att se över reglerna om sekretess och anmälningsskyldighet i förhållandet myndigheterna emellan. Vi har bedrivit vårt arbete i två etapper.

Ambitionen i den första etappen var att säkerställa att myndigheternas möjligheter att utbyta uppgifter vid bekämpningen av den organiserade och den ekonomiska brottsligheten efter den nya sekretesslagstiftningens ikraftträdande den 1 januari 1981 skulle vara i vart fall lika stora som tidigare. Vi redovisade resultatet av vårt arbete i denna del i promemorian (BRÅ PM 1980:4) Informationsutbyte mellan myndigheter – en lägesrapport. Statsmakterna har i allt väsentligt ställt sig bakom våra där gjorda bedömningar. Det författningsförslag som vi lade fram (riksbankens bankrörelse) har lett till lagstiftning.

I den andra och avslutande etappen av arbetet har vi undersökt möjligheterna att införa någon form av generell reglering av uppgiftslämnandet mellan myndigheter i syfte att bekämpa brott.

Förslaget i stort

Vi lägger i denna promemoria fram förslag till en särskild lag om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte samt till vissa ändringar i sekretesslagen (1980:100, omtryckt 1980:880). Vi föreslår också vissa andra ändringar i gällande lagstiftning.

Den föreslagna lagen inleds med en allmän regel om myndigheternas samarbete i syfte att avvärja och beivra brott och med en principiellt hållen regel om deras uppgiftsutbyte i detta syfte. Därefter följer ett antal konkreta regler om uppgiftslämnande i olika situationer.

Ändringarna i sekretesslagen innebär en utvidgning av tillämpningsområdet för den s.k. generalklausulen, dvs. den regel som på de flesta verksamhetsområden tillåter myndigheterna att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till varandra om det är uppenbart att intresset av att uppgifter lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda.

Förslagets utgångspunkter

Det förslag till författningsreglering som vi nu lägger fram har vissa grundläggande drag.

Det avser endast brott i juridisk mening och är i huvudsak avgränsat till att omfatta brott av vissa slag. Det tar dock inte sikte enbart på sådana

företeelser som brukar betecknas som ekonomisk och organiserad brottslighet; reglerna är däremot utformade på ett sådant sätt att de i första hand skall bli ett användbart instrument vid bekämpningen av sådan brottslighet. De har vidare utformats på ett sådant sätt att de kan användas såväl vid beivrandet av begångna brott som vid förhindrandet av förestående brott.

Reglernas utformning är resultatet av en avvägning mellan intresset av effektivitet i brottsbekämpningen, å den ena, och skyddet för de enskildas integritet, å den andra sidan.

Regleringens tillämpningsområde sammanfaller i princip med sekretesslagens. Föreskrifterna omfattar alltså uppgifter som framkommit i myndigheters verksamhet. I motsats till bestämmelserna i sekretesslagen reglerar de uppgiftslämnande enbart från myndigheterna, inte från enskilda befattningshavare som sådana.

Huvudfallen av uppgiftslämnande

I stor utsträckning kan den föreslagna regleringen sägas utgöra ett förtydligande och en komplettering av generalklausulen. Denna del av regelsystemet tar i första hand sikte på uppgiftslämnande på eget initiativ. Reglerna är konstruerade på olika sätt beroende på om det är fråga om brott inom den uppgiftslämnande myndighetens eget ansvarsområde, brott inom någon annan myndighets ansvarsområde eller brott av något annat slag. Med brott inom en myndighets ansvarsområde avses både brott mot de särskilda samhällsintressen som myndigheten har att bevaka – t.ex. miljöbrott, skattebrott och valutabrott – och brott mot myndighetens intressen av privaträttslig karaktär – stöld av kontorsinventarier, förskingring av en kontantkassa, skadegörelse i myndighetens lokaler etc.

Vi föreslår att en myndighet i princip skall vara skyldig att lämna uppgifter som framkommit i myndighetens verksamhet till polis eller åklagare, om uppgifterna innebär att det skäligen kan antas att ett brott har begåtts inom myndighetens ansvarsområde. Undantag från huvudregeln får göras, om det är fråga om brott av lindrig beskaffenhet, om brottsutredning och lagföring med hänsyn till omständigheterna av andra skäl inte framstår som påkallade eller om det av något annat skäl är uppenbart att uppgifterna inte behöver lämnas.

Vidare föreslår vi att en myndighet utan hinder av sekretess får lämna uppgifter som framkommit i dess verksamhet till en annan myndighet, om uppgifterna innebär att det skäligen kan antas att ett brott har begåtts inom den andra myndighetens ansvarsområde. Uppgifterna får också lämnas till polis eller åklagare. Förutsättningen för att uppgifterna får lämnas är att det för brottet är föreskrivet fängelse och att brottet inte är av lindrig beskaffenhet.

De två nu nämnda fallen av uppgiftslämnande avser begångna brott. Vi föreslår också en regel som syftar till att förhindra förestående brott.

Bestämmelsen avser sådana brottsliga gärningar som medför allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande ekonomiska skadeverkningar. Den innebär att en myndighet, om det i dess verksamhet framkommer uppgifter som innebär att det skäligen kan antas att en sådan brottslig gärning kommer att begås, genast skall lämna uppgifterna till polisen eller någon annan myndighet som har att ingripa mot brottet. Myndigheten får emellertid underlåta att lämna uppgifter, om den i stället vidtar andra lämpliga åtgärder som är ägnade att avvärja faran.

Utänför tillämpningsområdet för de nu nämnda reglerna skall generalklausulen tillämpas på samma sätt som hittills.

Utänför tillämpningsområdet för de nu nämnda reglerna skall generalklausulen tillämpas på samma sätt som hittills.

Uppgiftslämnande från områden där sekretesslagens generalklausul f.n. inte gäller

På de områden där sekretesslagens generalklausul f.n. inte kan tillämpas – t.ex. inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten – föreslår vi regler som är avsedda att möjliggöra ett önskvärt uppgiftslämnande utan att för den skull utgöra något hot mot sekretesskyddet för de ofta mycket känsliga personuppgifter som finns inom dessa områden.

Förslaget innebär här först och främst att de två nyss nämnda reglerna om brott inom en myndighets ansvarsområde inte blir tillämpliga i fråga om uppgifter som omfattas av den sekretess som gäller inom hälso- och sjukvårds- och socialtjänstområdena eller i fråga om de allmänna advokatbyråernas verksamhet. Regeln om skyldighet att lämna uppgifter om vissa slag av förestående brott har ersatts av en bestämmelse som tillåter att sådana uppgifter lämnas.

I övrigt tar förslaget i denna del sikte på två huvudfall av uppgiftslämnande, sådant som avser brott som är föremål för förundersökning och sådant som avser andra situationer. För de senast nämnda fallen föreslår vi en regel som innebär att uppgifter kan lämnas till polis eller åklagare från samtliga de områden där sekretesslagens generalklausul f.n. är undantagen, om uppgifterna angår misstanke om brott för vilka inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Uppgifterna kan därvid lämnas på begäran eller på eget initiativ efter en intresseavvägning med stöd av generalklausulen. Uppgifter som faller under sekretessen i verksamheten hos de allmänna advokatbyråerna är dock helt undantagna från denna regel.

Beträffande det huvudfall som avser uppgiftslämnande på begäran under förundersökning diskuterar vi den nuvarande ordningen som innebär att polis eller åklagare här har två vägar att gå för att få uppgifter från andra myndigheter. Antingen kan det straffprocessuella förfarandet användas, som innebär att en förundersökningsledare hos brottmålsdomstolen begär att en tjänsteman lämnar uppgifter vid vittnesförhör eller att en myndighet

lämnar ut en handling. Eller också kan polis eller åklagare på begäran på de områden där generalklausulen gäller få sekretesskyddade uppgifter från en annan myndighet med stöd av denna.

Vårt förslag innebär här att generalklausulens tillämpningsområde utvidgas på sådant sätt att uppgifter inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten på begäran får lämnas till polis eller åklagare under förundersökning efter en intresseavvägning av det slag som föreskrivs i generalklausulen, om det är fråga om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. På de övriga områden där generalklausulen f.n. inte gäller föreslår vi att uppgifter skall kunna lämnas till förundersökningsledare efter en intresseavvägning utan någon begränsning till brottets svårhetsgrad. Uppgifter som faller under sekretessen i verksamheten hos de allmänna advokatbyråerna är emellertid helt undantagna från de föreslagna reglerna.

Följder för nuvarande regler

En följd av den föreslagna regleringen blir att ett antal särbestämmelser om skyldighet för myndigheter att anmäla misstanke om brott kan upphävas. För skatteområdet föreslår vi en särskild förordning om tillämpningen av den föreslagna lagen.

Övrigt

I några avslutande avsnitt av promemorian behandlar vi den föreslagna regleringens räckvidd i en framtid och regleringen av vissa former av uppgiftslämnande som inte har direkt brottsbekämpande syfte.

När det gäller det först nämnda problemet diskuterar vi möjligheten att utsträcka regleringen till att omfatta vissa privaträttsliga subjekt. Vidare tar vi upp frågorna om formerna för uppgiftslämnande och om andra samarbetsformer än uppgiftslämnande.

Författningsförslagets omfattning

Vårt författningsförslag omfattar

- en särskild lag om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte
- vissa ändringar i 14 kap. sekretesslagen
- en särskild förordning om den föreslagna lagens tillämpning på skatteområdet
- upphävande av eller ändringar i ett tiotal bestämmelser om skyldighet för en myndighet att anmäla brott
- ändringar i en rad bestämmelser om att allmänt åtal för brott förutsätter anmälan, medgivande e.d. från en myndighet.

BRÅ-gruppens författningsförslag

1 Förslag till

Lag om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Myndigheterna skall samarbeta med varandra i syfte att avvärja och beivra brott. De bör därvid lämna varandra uppgifter i den utsträckning det inte möter hinder på grund av sekretess, av hänsyn till myndighetens egen verksamhet eller av andra särskilda skäl.

Bestämmelser om uppgiftslämnande i vissa fall finns i 2-6 §§ denna lag, i sekretesslagen (1980:100) och i andra författningar.

Vad som sägs i denna lag om myndigheter gäller även i förhållandet mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra. Vid tillämpning av lagen skall notarius publicus och, i fråga om officiell provning av fordon, Aktiebolaget Svensk Bilprovning jämföras med myndighet.

2 § Om det i en myndighets verksamhet framkommer uppgifter som innebär att det skäligen kan antas att något brott har begåtts inom myndighetens ansvarsområde, skall myndigheten så snart det kan ske lämna uppgifterna till polismyndighet eller åklagarmyndighet.

Myndigheten får underlåta att lämna sådana uppgifter

1. om det är fråga om brott av lindrig beskaffenhet,
2. om brottsutredning och lagföring med hänsyn till omständigheterna av andra skäl inte framstår som påkallade eller
3. om det av något annat skäl är uppenbart att uppgifterna inte behöver lämnas.

Första stycket gäller inte i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1-6 §§ eller 9 kap. 9 § första stycket sekretesslagen (1980:100). Har i lag eller förordning meddelats bestämmelser som avviker från första stycket i fråga om vem som skall fullgöra skyldigheten att lämna uppgifter gäller de bestämmelserna.

3 § Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i sekretesslagen (1980:100) får en myndighet lämna uppgifter som innebär att det skäligen kan antas att brott har begåtts inom en annan myndighets ansvarsområde till denna myndighet eller till polismyndighet eller åklagarmyndighet, om för brottet är föreskrivet fängelse och det inte är av lindrig beskaffenhet.

Första stycket gäller inte i fråga om sekretess enligt 7 kap. 1-6 §§ eller 9 kap. 9 § första stycket sekretesslagen.

4 § Om det i en myndighets verksamhet framkommer uppgifter som innebär att det skäligen kan antas att det kommer att begås en brottslig gärning som medför allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande ekonomiska skadeverkningar, skall myndigheten genast lämna uppgifterna till polismyndighet eller någon annan myndighet som har att ingripa mot brottet. Om uppgifterna omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1-6 §§ eller 9 kap. 9 § första stycket sekretesslagen (1980:100) gäller i stället att myndigheten får lämna uppgifterna utan hinder av sekretessen.

I fall som avses i första stycket första meningen får myndigheten underlåta att lämna uppgifterna, om den i stället vidtar andra lämpliga åtgärder för att avvärja faran.

5 § Utan hinder av sekretess enligt 7 kap. 1–6 §§ sekretesslagen (1980:100) får en myndighet till åklagarmyndighet eller polismyndighet lämna uppgifter, som innebär att det kan antas att ett brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken har begåtts mot någon som inte har fyllt aderton år.

6 § Denna lag tillämpas inte i fråga om uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller lagen (1979:926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan.

Denna lag träder i kraft den

2 Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Häriigenom föreskrivs att 14 kap. 2 och 3 §§ sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap. 2 §

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid den myndighet där uppgiften förekommer,

2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller

3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ hindrar inte, att anmälan görs till åklagarmyndighet eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken mot den som inte fyllt aderton år.

Sekretess hindrar inte att uppgifter lämnas till en annan myndighet enligt vad som föreskrivs i 3 §, 4 § första stycket andra meningen och 5 § lagen (1983:000) om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte.

¹ Lagen omtryckt 1980:880.

Nuvarande lydelse

Utöver vad som följer av 1 och 2 §§ får sekretessbelagd uppgift lämnas till myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda.

Första stycket gäller inte i fråga om sekretess enligt 7 kap. 1-6 §§, 8 kap. 8 § första stycket och 9 och 15 §§ samt 9 kap. 7 §, 8 § första och andra styckena och 9 §. Inte heller gäller första stycket, om utlämnandet strider mot lag eller förordning eller, såvitt angår uppgift i personregister enligt datalagen (1973:289), föreskrift som har meddelats med stöd av datalagen.

Föreslagen lydelse

3 §

Utöver vad som följer av 1 och 2 §§ får sekretessbelagd uppgift lämnas till myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda och om ej annat följer av andra-fjärde styckena.

I fråga om sekretess enligt 8 kap. 8 § första stycket, 9 § och 15 § samt 9 kap. 7 §, 8 § första och andra styckena och 9 § andra stycket gäller första stycket endast

1. *beträffande uppgifter som en myndighet på begäran lämnar till undersökningsledaren under förundersökning,*

2. *beträffande uppgifter i övrigt från en myndighet till polismyndighet eller åklagarmyndighet som angår misstanke om ett brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.*

I fråga om sekretess enligt 7 kap. 1-6 §§ gäller första stycket endast beträffande uppgifter från en myndighet till polismyndighet eller åklagarmyndighet som angår misstanke om ett brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

Första stycket gäller inte i fråga om sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket. Inte heller gäller första stycket, om utlämnandet strider mot lag eller förordning eller, såvitt angår uppgift i personregister enligt datalagen (1973:289), föreskrift som har meddelats med stöd av datalagen.

Denna lag träder i kraft den

3 Förslag till

Förordning om uppgiftslämnande från myndigheter på skatteområdet i brottsbekämpande syfte

Regeringen föreskriver följande.

1 § Denna förordning gäller tillämpningen av lagen (1983:000) om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte i sådan verksamhet hos riksskatteverket, länsstyrelser, lokala skattemyndigheter, taxeringsnämnder och fastighetstaxeringsnämnder där sekretess gäller enligt 9 kap. 1 eller 2 § sekretesslagen (1980:100) eller som rör uppbörd av sådan skatt eller avgift som avses i nämnda paragrafer.

2 § Vad som föreskrivs om uppgiftsskyldighet i 2 § lagen (1983:000) om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte skall tillämpas i verksamhet som avses i 1 § också i fråga om

1. brott mot 12 kap. 7 § aktiebolagslagen (1975:1358),

2. brott mot 11 § tredje stycket lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Uppgiftsskyldigheten skall fullgöras av skattechefen i stället för av länsstyrelsen, lokala skattemyndigheten eller taxeringsnämnden.

3 § Den uppgiftsskyldighet som föreskrivs i 2 § lagen (1983:000) om uppgiftslämnande mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte skall fullgöras

1. i fråga om brott som rör inkomst-, förmögenhets- eller fastighetstaxering av skattechefen i stället för av länsstyrelsen, lokala skattemyndigheten, taxeringsnämnden eller fastighetstaxeringsnämnden,

2. i fråga om brott som rör förfarande enligt uppbördslagen (1953:272) av länsstyrelsen i stället för av lokala skattemyndigheten.

Lokala skattemyndigheten samt ordföranden i taxeringsnämnden eller fastighetstaxeringsnämnden skall på det sätt riksskatteverket närmare föreskriver lämna de uppgifter som skattechefen eller länsstyrelsen behöver för att fullgöra sin uppgiftsskyldighet enligt första stycket.

4 § Skattechefen får uppdra åt chefen för taxeringsenhet, revisionsenhet eller besvärshuset att fullgöra den uppgiftsskyldighet som enligt denna förordning ankommer på skattechefen. I Stockholms län får skattechefen även lämna ett sådant uppdrag till sin ställföreträdare. Med chef för taxeringsenhet, revisionsenhet eller besvärshuset likställs i denna förordning chef för sektion vid sådan enhet i Stockholms län, Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län.

Denna förordning träder i kraft den

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank**

Härigenom föreskrivs att 35 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank skall upphöra att gälla.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*35 §¹

Om det i riksbankens bankrörelse framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts, skall riksbanken underrätta polismyndighet eller åklagarmyndighet.

Riksbanken får, när särskilda skäl föreligger, underlåta att göra anmälan enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1981:109.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling**

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*9 §¹

Den som uppsåtligen bereder arbete åt någon efter anvisning genom arbetsförmedling som utan tillstånd bedrivs i förvärvssyfte dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1976:156.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1935:395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m.m.**

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1935:395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m.m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Förseelse, som i 8 eller 9 § avses, må av allmän åklagare åtalas allenast efter anmälan eller medgivande av kontrollmyndigheten.

12 §²
Allmänt åtal för brott som avses i 8 eller 9 § får väckas endast efter medgivande av kontrollmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1975:690.

² Senaste lydelse 1949:221.

7 Förslag till**Lag om ändring i valutalagen (1939:350)**

Härigenom föreskrivs att 12 och 15 §§ valutalagen (1939:350) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Den som ej har efterkommit vitesföreläggande som har meddelats med stöd av förordnande enligt denna lag får icke dömas till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får utom i fall som avses i 15 § väckas endast efter *anmälan* av riks-
banken.

12 §¹
Allmänt åtal för brott mot denna lag får utom i fall som avses i 15 § väckas endast efter *medgivande* av riks-
banken.

15 §²
Tullmyndighet får kontrollera att utförsel- och införselbud som meddelas med stöd av 2 § första stycket 4) eller 5) efterlevs.

Den som till eller från det svenska tullområdet medför sådana tillgångar som avses i 2 § första stycket 4) eller 5) skall anmäla och lämna uppgifter om tillgångarna i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndi-

¹ Senaste lydelse 1978:257.

² Senaste lydelse 1978:257.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

gande, generaltullstyrelsen bestämmer. För kontroll av sådana uppgifter skall den uppgiftsskyldige bereda den som verkställer kontrollen tillfälle att undersöka handresgods, annat medfört gods och alla utrymmen i transportmedel samt därvid svara för den transport som behövs och för uppäckning och återinpackning.

I övrigt gäller för kontrollen i tillämpliga delar 38, 44, 45 och 50 §§ tullagen (1973:670) samt 57, 58, 60, 62, 65 och 68 §§ samt 73 § 8 och 9 tullstadgan (1973:671) i den lydelse stadgan hade den 1 januari 1978.

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att göra anmälan eller lämna uppgifter i fall som avses i andra stycket.

Till ansvar enligt denna paragraf dömes ej, om gärningen är ringa eller kan föranleda ansvar enligt 9 eller 10 § denna lag, enligt brottsbalken eller lagen (1960:418) om straff för varusmuggling. Allmänt åtal för brott som avses i denna paragraf får ej väckas utan anmälan av tullmyndighet.

Till ansvar enligt denna paragraf dömes ej, om gärningen är ringa eller kan föranleda ansvar enligt 9 eller 10 § denna lag, enligt brottsbalken eller lagen (1960:418) om straff för varusmuggling. Allmänt åtal för brott som avses i denna paragraf får väckas endast efter medgivande av tullmyndighet.

Denna lag träder i kraft den

8 Förslag till**Lag om ändring i allmänna prisregleringslagen (1956:236)**

Härigenom föreskrivs att 18 § allmänna prisregleringslagen (1956:236) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

Brott varom förmåles i 10–13 §§ må av allmän åklagare åtalas allenast efter anmälan eller medgivande av myndighet som konungen bestämmer.

Allmänt åtal för brott som avses i 10–13 §§ får väckas endast efter medgivande av myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den

9 Förslag till**Lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959:83)**

Härigenom föreskrivs att 24 § allmänna tjänstepliktslagen (1959:83) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

24 §

Med dagsböter straffes

a) den som bryter mot förbud eller föreskrift enligt 4 § eller 5 § första stycket första punkten,

b) arbetstagare, som icke inom utsatt tid efterkommer föreläggande enligt 6 §,

c) tjänstepliktig, som icke inom utsatt tid efterkommer behörig myndighets föreläggande att taga arbete eller eljest olovligen uteblir från arbetet eller nedlägger detsamma eller på annat sätt i väsentlig grad brister i fullgörandet av tjänsteplikten,

d) den som vid fullgörande av upplysningsskyldighet, som föreskrivits med stöd av 20 §, lämnar medvetet oriktig uppgift, samt

e) den som icke fullgör upplysnings- eller inställeskyldighet, som föreskrivits med stöd av 20 §.

Är brott, som ovan vid a)-d) sägs, med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall till fängelse i högst sex månader eller dagsböter, lägst trettio, dömas.

Brott, som avses i denna paragraf, *må ej åtalas av allmän åklagare utan att länsarbetsnämnd anmält det till åtal.*

Allmänt åtal för brott som avses i denna paragraf får väckas endast efter medgivande av länsarbetsnämnden.

Denna lag träder i kraft den

10 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker**

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

1 mom. Bryter någon mot förbud, som avses i 1 §, vare det ansett såsom varusmuggling enligt lagen om straff för varusmuggling.

Framgår uppenbarligen av omständigheterna, att dryckerna icke varit avsedda att olovligen införas till riket, skall dock förverkande icke äga rum.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Visas, att det fartyg, med vilket dryckerna forslats, på grund av sjönöd för räddande av fartyg, last och människoliv tvingats att ingå på svenskt territorialvatten och att där förbliva, vare den tiltalade från ansvar fri.

2 mom. Åtal för brott som avses i 2 mom. *Allmänt åtal* för brott som avses i 1 mom. *må ej äga rum med mindre* avses i 1 mom. *får väckas endast efter medgivande av generaltullstyrelsen. lämnar tillstånd därtill.*

Denna lag träder i kraft den

11 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat**

Häri genom föreskrivs att 16 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 §

Brott som avses i 11 och 12 §§ *må* av åklagare åtalas endast efter *anmälan* av socialstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i 11 och 12 §§ *får väckas* endast efter *medgivande* av socialstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den

12 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.**

Häri genom föreskrivs att 4 § lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Brott som avses i denna lag *må ej* åtalas av åklagare med mindre generaltullstyrelsen *anmäler det till åtal.*

Allmänt åtal för brott som avses i denna lag *får väckas endast efter medgivande av generaltullstyrelsen.*

Denna lag träder i kraft den

13 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m.**

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 §

Till böter dömes den som

1. underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet som avses i 6 § eller
2. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som avses i 6 § uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

I fråga om brott som avses i första stycket får allmänt åtal väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal *för* brott som avses i första stycket får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den

14 Förslag till**Lag om ändring i tullagen (1973:670)**

Härigenom föreskrivs att 41 § tullagen (1973:670) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*41 §¹

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter

1. att, i fall som avses i 4 § andra stycket, ange vara till förtullning inom föreskriven tid,
2. att lämna uppgift eller handling enligt 7–9 §§ eller 10 § första stycket, eller
3. att göra anmälan enligt 11 §, dömes för tullförseelse till böter, om ej underlåtenheten är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Allmänt åtal för tullförseelse får *ej* väckas *utan anmälan* av tullmyndighet.

Allmänt åtal för tullförseelse får väckas *endast efter medgivande* av tullmyndighet.

Denna lag träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1974:982.

15 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder**

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Allmänt åtal för *gärning* som avses i 19 eller 20 § får väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

*Föreslagen lydelse*22 §¹

Allmänt åtal för *brott* som avses i 19 eller 20 § får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1975:743.

16 Förslag till**Lag om ändring i marknadsföringslagen (1975:1418)**

Härigenom föreskrivs att 17 § marknadsföringslagen (1975:1418) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

Talan om utdömande av vite föres vid allmän domstol av åklagare. Sådan talan får väckas endast efter anmälan av konsumentombudsmannen eller, i fråga om vite som avses i 5 §, av annan som hos marknadsdomstolen har ansökt om förbudet eller föreläggandet.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter *anmälan* eller medgivande av konsumentombudsmannen.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter medgivande av konsumentombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den

17 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen**

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

Arbetsgivare, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att anmäla ledig plats enligt vad som föreskrivs i denna lag, dömes till böter, högst 500 kr. Detsamma skall gälla arbetsgivare som i anmälan uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, vilken ej saknar betydelse.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *anmälan* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter *medgivande* av arbetsmarknadsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den

18 Förslag till**Lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268)**

Härigenom föreskrivs att 51 § ransoneringslagen (1978:268) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

51 §

Åtal för brott som avses i 46 § får väckas endast efter *anmälan eller* medgivande av myndighet som regeringen bestämmer.

Allmänt åtal för brott som avses i 46 § får väckas endast efter medgivande av myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den

19 Förslag till**Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)**

Härigenom föreskrivs att 75 § socialtjänstlagen (1980:620) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

75 §

Till böter dömes den som

1. åsidosätter bestämmelserna i 25 § eller 31 § första stycket, om inte gärningen i sistnämnda fall är belagd med straff i lagen (1979:552) om internationell adoptionshjälp,

2. överträder förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 28 §,

3. utan tillstånd driver ett sådant hem för vård eller boende som avses i 69 §,

4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 70 § fortsätter verksamheten vid ett hem för vård eller boende.

Allmänt åtal får väckas endast om gärningen har anmälts till åtal av socialnämnden, länsstyrelsen eller socialstyrelsen.

Allmänt åtal får väckas endast efter medgivande av socialnämnden, länsstyrelsen eller socialstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den

20 Förslag till**Lag om ändring i konkurrenslagen (1982:729)**

Härigenom föreskrivs att 39 § konkurrenslagen (1982:729) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

39 §

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter *anmälan* eller medgivande av näringsfrihetsombudsmannen.

Allmänt åtal för brott mot denna lag får väckas endast efter medgivande av näringsfrihetsombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den

21 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1949:615) med vissa föreskrifter med anledning av lagen (1935:395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m.m.**

Härigenom föreskrivs att 6 § förordningen (1949:615) med vissa föreskrifter med anledning av lagen (1935:395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m.m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §²

Den som bryter mot 3 § eller mot föreskrift eller villkor, som meddelats enligt 4 §, dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Brott, som avses i första stycket, *Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter anmälan eller medgivande av krigsmaterielinspektionen.*

Denna förordning träder i kraft den

¹ Förordningen omtryckt 1966:532. Senaste lydelse av förordningens rubrik 1982:1063.

² Senaste lydelse 1982:1063.

22 Förslag till**Förordning om ändring i taxeringskungörelsen (1957:513)**

Regeringen föreskriver att 43 § taxeringskungörelsen (1957:513) skall upphöra att gälla.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*43 §¹

Förekommer anledning till misstanke om brott enligt skattebrottslagen (1971:69) eller taxeringslagen (1956:623), skall skattechefen eller av riksskatteverket särskilt förordnad tjänsteman göra anmälan därom till åklagaren. Sådan anmälan skall göras även då anledning förekommer till misstanke om brott mot 12 kap. 7 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 11 § tredje stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. I anmälan som

¹ Senaste lydelse 1976:801.

Nuvarande lydelse

avses i detta stycke skall anges de omständigheter som utgjort grund för misstanken om brott.

Den lokala skattemyndigheten lämnar skattechefen de upplysningar, som kunna ha betydelse för anmälningsskyldighet enligt första stycket.

Taxeringsnämndens ordförande underrättar på sätt riksskatteverket närmare föreskriver den lokala skattemyndigheten om förhållanden av betydelse för myndighetens anmälningsskyldighet enligt andra stycket.

Föreslagen lydelse

Denna förordning träder i kraft den

23 Förslag till**Förordning om ändring i sjömansskattekungörelsen (1958:301)**

Regeringen föreskriver att 22 § sjömansskattekungörelsen (1958:301) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 §¹

Förekommer anledning till misstanke om brott enligt skattebrottslagen (1971:69) eller lagen (1958:295) om sjömansskatt skall sjömansskattekontoret anmäla detta till åklagaren. I anmälan som avses i detta stycke skall anges de omständigheter som har utgjort grund för misstanken om brott.

Sjömansskattekontoret skall anmäla till sjömansskattenämnden fall i vilka betalningsskyldighet enligt 17 § 1 mom. tredje stycket lagen om sjömansskatt kan komma i fråga. Kan sådan betalningsskyldighet komma i fråga i samband med ansvar för brott enligt första stycket, skall nämnden anmäla detta till åklagaren.

Sjömansskattekontoret skall anmäla till sjömansskattenämnden fall i vilka betalningsskyldighet enligt 17 § 1 mom. tredje stycket lagen (1958:295) om sjömansskatt kan komma i fråga. Kan sådan betalningsskyldighet komma i fråga i samband med ansvar för brott enligt skattebrottslagen (1971:69) eller lagen om sjömansskatt, skall nämnden anmäla detta till åklagaren.

Denna förordning träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1978:624.

**24 Förslag till
Förordning om ändring i valutaförordningen (1959:264)**

Regeringen föreskriver att 20 § valutaförordningen (1959:264) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §¹

Brott mot 18 § må av allmän åklagare åtalas endast efter angivelse av riksbanken. Åtalet anhängiggörs vid allmän domstol.

Allmänt åtal för brott mot 18 § får väckas endast efter medgivande av riksbanken.

Denna förordning träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1975:206.

**25 Förslag till
Förordning om ändring i uppbördskungörelsen (1967:626)**

Regeringen föreskriver att 26 § uppbördskungörelsen (1967:626)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §²

Förekommer anledning till misstanke om brott enligt skattebrottslagen (1971:69) eller uppbördslagen (1953:272) skall länsstyrelsen göra anmälan därom till åklagaren.

Den lokala skattemyndigheten lämnar länsstyrelsen de upplysningar, som kunna ha betydelse för anmälningsskyldighet enligt första stycket eller betalningsskyldighet enligt 77 a § uppbördslagen.

Den lokala skattemyndigheten skall lämna länsstyrelsen de upplysningar, som kan ha betydelse för betalningsskyldighet enligt 77 a § uppbördslagen (1953:272).

Denna förordning träder i kraft den

¹ Kungörelsen omtryckt 1979:494.

² Senaste lydelse 1979:494.

26 Förslag till**Förordning om ändring i mervärdesskattekungörelsen (1968:431)**

Regeringen föreskriver att 26 § mervärdesskattekungörelsen (1968:431) skall upphöra att gälla.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*26 §¹

Förekommer anledning till misstanke om brott enligt skattebrottslagen (1971:69) skall länsstyrelsen eller riksskatteverket göra anmälan därom till åklagaren. I anmälan som här avses skall anges de omständigheter som har utgjort grund för misstanken om brott.

Denna förordning träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1978:625.

27 Förslag till**Förordning om ändring i tullstadgan (1973:671)**

Regeringen föreskriver att 75 § tullstadgan (1973:671) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

75 §

I ringa fall dömes ej till ansvar enligt 72, 73 eller 74 §. Ansvar inträder ej heller enligt 72, 73 eller 74 §, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken eller lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Allmänt åtal för brott som avses i 72-74 §§ får ej väckas utan anmälan av tullmyndighet.

Allmänt åtal för brott som avses i 72-74 §§ får väckas endast efter medgivande av tullmyndighet.

Denna förordning träder i kraft den

28 Förslag till**Förordning om ändring i fastighetstaxeringsförordningen (1979:1193)**

Regeringen föreskriver att 9 kap. 1 § fastighetstaxeringsförordningen (1979:1193) skall upphöra att gälla.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 kap.
1 §¹

Förekommer anledning till misstanke om brott enligt 18 kap. 41 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152), skall skattechefen göra anmälan där- om till åklagaren.

Den lokala skattemyndigheten skall lämna skattechefen de upplysningar, som kan ha betydelse för anmälningsskyldighet enligt första stycket.

Fastighetstaxeringsnämndens ordförande skall på sätt riksskatteverket närmare föreskriver underrätta den lokala skattemyndigheten om förhållanden av betydelse för myndighetens anmälningsskyldighet enligt andra stycket.

Denna förordning träder i kraft den

¹ Senaste lydelse 1981:283.

29 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1981:683) med instruktion för socialstyrelsen**

Regeringen föreskriver att 7 § förordningen (1981:683) med instruktion för socialstyrelsen skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Får socialstyrelsen kännedom om att någon har brutit mot en bestämmelse som gäller verksamhet som står under styrelsens tillsyn, skall styrelsen vidta åtgärder för att vinna rättelse och, om det behövs, göra anmälan till åtal.

Får socialstyrelsen kännedom om att någon har brutit mot en bestämmelse som gäller verksamhet som står under styrelsens tillsyn, skall styrelsen vidta åtgärder för att vinna rättelse.

Denna förordning träder i kraft den

**30 Förslag till
Förordning om ändring i utsökningsförordningen (1981:981)**

Regeringen föreskriver att 19 kap. 1 § utsökningsförordningen (1981:981) skall upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

1 §

Finner kronofogdemyndigheten i ett mål om utmätning eller om verkställighet av kvarstad för fordran eller betalningssäkring att gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott, bör myndigheten göra anmälan härom till polismyndigheten eller åklagarmyndigheten och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller, om kronofogdemyndigheten finner att en sådan gäldenär eller svaranden i annat utsökningsmål kan misstänkas för brott som avses i 17 kap. 13 § brottsbalken eller annat brott som rör verkställigheten och inte är av mindre betydelse.

Denna förordning träder i kraft den

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över BRÅ-promemorian avgetts av justitiekanslern (JK), hovrätten för Västra Sverige, kammarrätten i Sundsvall, domstolsverket (DV), riksåklagaren (RÅ), rikspolisstyrelsen, datainspektionen, tvångsmedelskommittén (Ju 1978:06), kommerskollegium, riksför-säkringsverket, socialstyrelsen, postverket, televerket, generaltullstyrelsen, bankinspektionen, riksskatteverket (RSV), skolöverstyrelsen (SÖ), statens naturvårdsverk, arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), arbetarskyddsstyrelsen, statens invandrarverk, statens provningsanstalt (SP), riksrevisionsverket (RRV), statens arbetsgivarverk (SAV), länsstyrelsernas organisations-nämnd (LON), länsstyrelsen i Stockholms län, länsstyrelsen i Malmöhus län, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt länsstyrelsen i Kopparbergs län.

Vidare har yttranden avgetts av datalagstiftningskommittén (Ju 1976:05) (DALK), narkotikakommissionen (S 1982:09), valutakommittén (E 1977:03), utredningen (Fi 1973:01) om säkerhetsåtgärder m. m. i skatteprocessen (USS), justitieombudsmannen Anders Wigelius (JO), Sveriges riksbank, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralor-ganisation (TCO), Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges industriför-bund, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges advokat-samfund, Sveriges läkarförbund, Svenska läkaresällskapet, Föreningen auktoriserade revisorer (FAR), Svenska revisorsamfundet (SRS), Förening-en Sveriges kronofogdar, Föreningen Sveriges åklagare samt AB Svensk Bilprovning.

Föreningen Sveriges länspolischefer och Föreningen Sveriges polischefer har avgett ett gemensamt yttrande.

RÅ har överlämnat yttranden från åklagarmyndigheterna i Stockholms och Göteborgs åklagardistrikt och länsåklagarmyndigheterna i Värmlands län, Västernorrlands län och Jämtlands län samt i Göteborgs och Bohus län.

Kommerskollegium har överlämnat yttranden från Stockholms handels-kammare och Företagens Uppgiftslämnardelegation. Skånes handelskam-mare har förklarat att den ansluter sig till yttrandet från Företagens Uppgiftslämnardelegation.

Arbetarskyddsstyrelsen har överlämnat yttranden från yrkesinspektioner-na i Malmö, Umeå och Borås.

Länsstyrelsen i Stockholms län har överlämnat yttranden från lokala skattemyndigheterna i Stockholms fögderi och Södertäljes fögderi samt kronofogdemyndigheterna i Stockholm och Handen.

Sveriges riksbank har förutom eget yttrande överlämnat en reservation av

riksbanksfullmäktigeledamöterna Karl Boo, Staffan Burenstam Linder och Johan Gernandt.

Centralorganisationen SACO/SR har överlämnat ett yttrande av Jurist- och Samhällsvetareförbundet (JUSEK).

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
1984-03-05

Närvarande: f.d. regeringsrådet Paulsson, regeringsrådet Mueller, justitierådet Jermsten.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 1984 har regeringen på hemställan av statsrådet och chefen för justitiedepartementet Wickbom beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
2. lag om ändring i lagen (1923:116) om hundskatt,
3. lag om ändring i lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling,
4. lag om ändring i valutalagen (1939:350),
5. lag om ändring i allmänna prisregleringslagen (1956:236),
6. lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959:83),
7. lag om ändring i lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker,
8. lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat,
9. lag om ändring i lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.,
10. lag om ändring i lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss,
11. lag om ändring i lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m.,
12. lag om ändring i CECA-lagen (1972:762),
13. lag om ändring i tullagen (1973:670),
14. lag om ändring i lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder,
15. lag om ändring i marknadsföringslagen (1975:1418),
16. lag om ändring i lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen,
17. lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268),
18. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
19. lag om ändring i konkurrenslagen (1982:729),
20. lag om ändring i lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsfiskalen Lars Dahllöf.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-03-08

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om ändring i sekretesslagen (1980:100) m.m.

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) m.m.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran.

Ett par smärre redaktionella ändringar bör emellertid göras i det remitterade förslaget.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 23 februari 1984.

Innehållsförteckning

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
1 Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	2
2 Lag om ändring i lagen (1923:116) om hundskatt	3
3 Lag om ändring i lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling	3
4 Lag om ändring i valutalagen (1939:350)	4
5 Lag om ändring i allmänna prisregleringslagen (1956:236) ...	5
6 Lag om ändring i allmänna tjänstepliktslagen (1959:83)	5
7 Lag om ändring i lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker	6
8 Lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat	6
9 Lag om ändring i lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.	7
10 Lag om ändring i lagen (1963:583) om avveckling av fideikom- miss	7
11 Lag om ändring i lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m.	8
12 Lag om ändring i CECA-lagen (1972:762)	8
13 Lag om ändring i tullagen (1973:670)	9
14 Lag om ändring i lagen (1974:13) om vissa anställnings- främjande åtgärder	9
15 Lag om ändring i marknadsföringslagen (1975:1418)	10
16 Lag om ändring i lagen (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen ..	10
17 Lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268)	11
18 Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)	11
19 Lag om ändring i konkurrenslagen (1982:729)	12
20 Lag om ändring i lagen (1983:1034) om kontroll över tillverk- ningen av krigsmateriel, m.m.	12
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 1984	13
1 Inledning	13
2 Gällande rätt	14
3 Allmän motivering	19
3.1 Allmänna utgångspunkter	19
3.2 Obligatoriskt eller frivilligt uppgiftslämnande	23
3.3 Brottets och misstankegradens inverkan på uppgiftsläm- nandet	28
3.4 Tillämpningsområdet för en allmän regel om uppgiftsläm- nande i brottsbekämpande syfte	34
3.5 Formerna för uppgiftslämnandet	40
3.5.1 Av vem och till vem bör uppgifter få lämnas? .	40

3.5.2	Sättet för uppgiftslämnandet	41
3.6	Den lagtekniska lösningen	42
3.7	Medgivande från myndighet som förutsättning för åtal	44
3.8	Ikraftträdande	45
3.9	Sammanfattning	45
4	Upprättade lagförslag	46
5	Specialmotivering	48
5.1	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) .	48
5.2	Övriga lagförslag	49
6	Hemställan	49
7	Beslut	49
	<i>Bilaga 1</i> BRÅ-gruppens sammanfattning av sitt förslag	50
	<i>Bilaga 2</i> BRÅ-gruppens författningsförslag	54
	<i>Bilaga 3</i> Förteckning över remissinstanserna	73
	Utdrag av lagrådets protokoll den 5 mars 1984	75
	Utdrag av protokoll vid regerings­sammanträde den 8 mars 1984 ..	76